

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

05/2022

UPSEERILIITTO.FI

TEEMA:
MERIVOIMAT

Itämerellä lisää
kansainvälisiä
harjoituksia

> Sivu 30

Merivoimat uuden edessä

– Merivoimien komentajan haastattelu > Sivu 20

JYRKI LUKKARINEN / UNKARIN KANSANNOUSU 1956 / NATO-JÄSENYYT

TOIMITUS

Julkaisija

Upseeriliitto ry
www.upseeriliitto.fi

Vastaava päätoimittaja

Martti Lehto
puh. 040 525 6630
lehto.martti@kolumbus.fi

Toimitussihteeri, lehden taitto

Marko Varama
puh. 040 844 8255
varama@upseeriliitto.fi

Toimittajat

2. pääkirjoitus – Ville Viita
Historia – Ohto Manninen
Polttopiste – Juha-Antero
Puistola
Sotatekniikka – Jyri Kosola

Toimituksen osoite

Laivastokatu 1 B, 00160 Helsinki

Ilmoitustilan myynti

Juha Halminen
puh. 050 592 2722
Hämeentie 7, 30100 Forssa
juha.halminen@kolumbus.fi

Tilaushinnat

Vuosikerta 6 numeroa) 40 euroa.
Irttonumerot 8 euroa +
postimaksu.
Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
Toimituksen sihteeri Erja Elopuro
puh. 040 537 1799
elopuro@upseeriliitto.fi

Aikakausmedia ry:n jäsen
ISSN 0038-1675

Kansikuva:

Merivoimien komentaja
kontra-amiraali Jori Harju
Kuva: Lehtikuva

97. vuosikerta
Numero 1005

AO-Paino 2022

SOTILASAIKAKAUSLEHTI 05/2022

> SISÄLTÖ

PÄÄKIRJOITUKSET

Keskinäisriippuvuus ei enää tuo turvaa Eurooppaan > S. 5

Martti Lehto, päätoimittaja

Armeija marssii palkallaan > S. 7

Ville Viita, puheenjohtaja

EDUNVALVONTA

Riittävätkö upseerit? > S. 9

Henkilöstövajeen korjaaminen on pitkä prosessi.

Pelkkä kutsumus ei riitä > S. 12

Rajavartiolaikoksen nuorten upseerien palkkausta on kehitettävä.

Mikä on evp-upseerin euro > S. 14

Nato ja Pohjoismaat > S. 14

Kunniaa vai turhia riskejä? > S. 17

Kriisinhallintatehtävät Afrikassa.

KOLUMNI

Nyt on aika muutokselle > S. 13

Jyrki Lukkarinen, Päälystöliiton puheenjohtaja.

PALSTAT

Kirjat > S. 18

- Elisabeth Braw: The Defender's Dilemma.

- Markku Salomaa: Nato-Suomi.

Polttopiste > S. 46

Tummat pilvet

Historia > S. 48

Unkarin murhenäytelmä vuonna 1956

Oskari > S. 45

Sotatekniikka > S. 54

Quo vadis ELSO?

Jäsenuutisia > S. 58

Oikaisu:

Edellisen lehden kansikuvan valokuvaajan nimeä ei mainittu kuvan yhteydessä.

Hävittäjän on kuvannut **Mikko Palonkorpi**.

Merivoimien komentajan haastattelu

Uudet alukset ja Nato-jäsenyys lisäävät henkilöstömäärän tarvetta.

> s.20

Harjoitukset Merivoimissa

Kansainvälisyys on Merivoimille arkipäivää.

> s.30

Raakaöljy aseena

Luonnonkatastrofeja ja terroritekoja

> s.38

Turvallista yhteistyötä

Sujuva kotimainen ja kansainvälinen viranomaisyhteistyö edellyttää innovatiivisia ja tietoturvallisia ict-palveluita ja -ratkaisuja.

Fujitsu on turvallisuus- ja puolustustoimialan auditoitu palvelutoimittaja, ja meillä on täydet valmiudet toimia tehtävissä, jotka vaativat korotettua tietoturvaa.

Rakennamme, yhdenmukaistamme ja kehitämme turvallisuusviranomaisten välistä yhteistyötä hyödyntämällä sekä vahvaa kotimaista osaamistamme että Fujitsun kansainvälistä verkostoa.

Rakennetaan turvallista yhteiskuntaa yhdessä.

www.fujitsu.com/fi

Martti Lehto, eversti, ST

Tuottaako keskinäisriippuvuus enää turvallisuutta?

Keskinäisriippuvuudella tavoiteltiin rauhanomaista rinnakkaiseloä Euroopassa.

Eurooppa on syvällä energiakriisissä, jonka syynä ovat Venäjän Ukrainassa aloittama hyökkäyssota ja eurooppalaisten maiden riippuvuus venäläisestä energiasta. Sodan aikana Venäjä vähensi maakaasutoimituksia länteen, jolloin kaasun hinta nousi jyrkästi. Nord Stream -kaasuputkien räjäyttämisen katkaisee kaasutoimitukset kokonaan. Vuonna 2018 noin 47 % ulkomailta tuodusta maakaasusta tuli EU-alueelle joko välillisesti tai suoraan Venäjältä. Raakaöljystä noin 30 % ja kivihiilestä noin 42 % tuotiin Venäjältä. Eurooppa oli vahvasti kytketty ja kytketty venäläiseen energiaan.

Energia-alan keskinäisriippuvuuden lisäämisellä tavoiteltiin rauhanomaista rinnakkaiseloä Euroopassa toisen maailmansodan jälkeen. Euroopan hiili- ja teräsyhteisö perustettiin vuonna 1952 tavoitteena yhteismarkkina ja maailmansodan jälkeisten poliittisten vastakkainasettelujen poistaminen yhteisön jäsenmaiden väliltä. Vuonna 1957 perustettu Euroopan atomienergiayhteisö pyrkii toiminnallaan lisäämään vakautta Euroopassa. Molemmat järjestöt olivat toimijoita kohti nykyistä Euroopan unionia, jossa turvallisuudella on keskeinen rooli.

Saksa on rakentanut energiaratkaisunsa halvan venäläisen kaasun varaan. Taustalla on Länsi-Saksassa 1970-luvulla aloitettu Ostpolitik, jossa lähtökohtana oli kahden Saksan malli sekä diplomatian ja monenkeskisen yhteistyön korostaminen. Yhteistyö ja keskinäisriippuvuus Neuvostoliiton ja itäblokin

kanssa nähtiin mahdollisuudeksi vakauden edistämiseksi Euroopassa.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan osoitti, ettei tämä toimi diktatuurin kanssa. Venäjä ei näytä välittävän kansainvälisen oikeuden periaatteista. Suomi ei ole välttynyt sinisilmäisyydeltä Venäjän energiapolitiikan kanssa. Meillä Nord Stream 2 nähtiin aikoinaan vain ympäristölupa-asiana, kun esimerkiksi Tanska, Ruotsi ja Viro näkivät kaasuputkihankkeen jo tuollain turvallisuuden näkökulmasta.

Digitalisaatio on kehittymässä globaaliksi verkostoksi, jossa kysymys ei ole vain teknologiasta vaan kasvavassa määrin vallan käytöstä. EU:n asema ICT- ja ohjelmistotuottajana on heikentynyt kuluneen vuosikymmenen aikana. Arvioiden mukaan noin 95 % ohjelmistoista tuodaan Euroopan ulkopuolelta. Suomikin on täysin riippuvainen ulkomaisesta ohjelmisto- ja laitetuonnista.

Mikrosirut ovat digitalisaation myötä strategisia resursseja teollisuuden keskeisille arvoketjuille. Automaation, pilvipalveluiden, esineiden internetin, avaruuden ja puolustuksen alueilla sirut muodostuvat keskeisiksi resursseiksi. Covid-19 -kriisi osoitti tuotantoketjujen haavoittuvuuden. Mikrosirut ovat Euroopassa pitkälti tuontitavaraa. Siksi EU komissio esittääkin, että EU nelinkertaistaisi sirutuotantonsa. Päätös vahvistaa Euroopan häiriönsietokykyä puolijohdeteknologioiden ja -sovellusten alalla.

Kriisiytymisen on lisännyt tietoisuutta vahvistaa yhteiskunnan resilienssiä ja riippumattomuutta. Tammikuussa 2021 julkaistu EU-selonteko korostaa tarvetta vahvistaa EU:n kriisinkeskeytävyyttä eri sektoreilla. Meillä tarvitaan EU-toimien rinnalla kyber- ja ICT-alan kansallista omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. ■

Millog

YHDESSÄ PAREMPI JA TURVALLINEN TULEVAISUUS.

Turvaa kaluston koko elinjaksole.

Millog ylläpitää maa- ja merivoimien kalustoja sekä ilmavoimien valvontajärjestelmiä niin normaali- kuin poikkeusoloissa.

MILLOG.FI

f y in | @Millog

Ville Viita, everstiluutnantti

Armeija marssii palkallaan

Turvallisuustilanteen muutos vaikuttaa myös upseerien talouteen.

Energian, palveluiden ja tuotteiden hinnat sekä lainojen korot nousevat. Kuri-
mus tuntuu erityisesti kahdella paikka-
kunnalla asuvalla upseerilla. Työmat-
kustamisesta on tullut kaikille pirun kal-
lista. Inflaatio on nyt 8 prosenttia ja hintojen nou-
su jatkuu.

Upseerien ostovoima tulee turvata. Valtion palkkoihin saatiin viime vuonna 2 prosentin korotus. Kukaan ei voinut tietää, että taloustilanne muuttuu näin nopeasti. Sopimuksessa on optio jälkimmäisen vuoden osalta, joten uusista prosenteista neuvotellaan tämän syksyn aikana.

Palkkaratkaisu on rekrytointikysymys valtiotyönantajalle. On muistettava, että viime kierroksella perhevapaissa jäätin 18 päivään, kun kunnalla saatiin 32 päivää. Paikkariippumaton työ ei edennyt. Nyt ollaan takamatkalla myös ostovoiman osalta.

Kuntasektori sai kesällä hyvän kolmivuotisen sopimuksen. Palkat nousevat sopimuskauden aikana 8,74 prosenttia. Tämän päälle tulee 5 vuoden ajalle palkkaohjelma, jolloin kokonaisvaikutus nousee 11 prosenttiin. Lisäksi hyvinvointialueella tehdään palkkojen harmonisointia, mikä tarkoittaa 6 prosentin korotusta SOTE-sopimukseen. Keskiarvokapteenille tällainen sopimus tarkoittaisi 700 euron korotusta kuukausipalkkaan.

Kunnan sopimus on uusi Suomen ja julkisen sektorin malli. Sopimuksessa on myös merkittävä perä-

lauta: jos yksityinen sektori saavuttaa vuonna 2023 tai 2024 paremman sopimuksen, niin kunta- ja hyvinvointialan työntekijät saavat vähintään samat palkankorotukset. Samalla tavalla valtio voisi turvata myös turvallisuuden alan työntekijöiden aseman.

Kahden miljardin euron lisätalousarvio (LTAE) on tarpeellinen ja sillä saadaan tärkeitä so-
dan ajan materiaalitykyä. LTAE mahdollis-
taa myös panostamisen toimintamenoihin. Kertaus-
harjoitusten määrä tuplaantuu syksyllä. Henkilös-
tön osuus keskittyy apu-työvoimaan eli sopimussoti-
lisiin ja määräaikaisiin evp-tehtäviin. Toki olemme
Upseeriliitossa pettyneitä, että samalla ei paranneta
ammattisotilaiden toimintakykyä ja palautumista.

Kukaan ei voi sanoa tämän LTAE:n jälkeen, että työaikalain uudistamiseen ei ole ollut rahaa.

Olisi kannatettavaa, että Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos ja liitot viestivät valtiotyönantajalle samalla tavalla. Upseerin työ on rankkaa ja kuluttavaa. Harjoitukset ja meripalvelu eivät ole mikään kultakaivos. Päinvastoin. Puoli-ilmaista työtä, kun lasketaan tehdyt työtunnit.

Meillä on tarve kehittää omaa palkkarakennetta, ostovoima on turvattava. Puolustusvoimissa saatiin viimeksi hyvä korotus nuorten upseerien palkkoihin. Nyt on aika neuvotella vastaava ratkaisu myös Rajavartiolaitokseen.

"PALKKARATKAISU ON
REKRYTOINTIKYSYMYS
VALTIOTYÖNANTAJALLE."

Kasvu Suomessa jatkuu vahvana

Jo yli 75 vuoden ajan Suomi on ollut Saabille yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, ja käytössä olevien tuotteiden kirjo on tänäkin päivänä laaja; ohjuksista, aseista, tutkista ja johtamisjärjestelmistä aina edistyksellisiin koulutussimulaattoreihin.

Suomen merivoimien tekemien isojen tilauksien ja suuren maailmanlaajuisen tilauskannan ansiosta olemme kasvaneet voimakkaasti, ja meillä on jatkuva tarve rekrytoida osaavaa henkilöstöä maissa, joissa meillä on merkittävää toimintaa. Strategiamme on toimia "maailmanlaajuisesti, mutta paikallisesti" ja laajentaa tutkimus- ja kehitystyötä maihin, joissa on korkea teknologisen osaamisen taso. Siksi Suomi on yksi maista, joihin jatkossa keskitämme investointejamme ja kasvuamme.

Lue lisää osoitteessa www.saab.fi

Riittävätkö upseerit?

Henkilöstöstrategia Henkilöstövajeen korjaaminen on pitkä prosessi.

PUOLUSTUSVOIMOISSA on valmisteltu uutta henkilöstöstrategiaa toimintaympäristömme ja yhteiskunnan ollessa poikkeuksellisen suurissa ja haasteellisissa muutoksissa.

Henkilöstöstrategian tarkoituksena on kuvata, miten näihin haasteisiin vastataan ja kuinka Puolustusvoimat turvaa määrällisesti riittävän, osaavan ja toimintakykyisen henkilöstön myös tulevaisuudessa. Keskenäisessä strategiassa kuvatut ratkaisut eivät Upseeriliiton näkemyksen mukaan kuitenkaan ratkaise kaikkia ongelmia.

HALLITUSOHJELMASSA Puolustusvoimille on luvattu 500 lisävirkaa. Nämä virat tulisi kohdentaa peruskoulutetun henkilöstön määrätietoiseen lisäämiseen kadettikurssien opiskelupaikkoja lisäämällä. Tämä on hidas ja pitkä, mutta välttämätön polku kulkea. Muut ratkaisut ovat vain väliaikaisia ”laastareita”

pahimpaan hätään. Sopimussotilaiden ja siviilien määrän lisääminen ei palvele yhtä tehokkaasti poikkeusolojen ja valmiuden säätelyn tarpeita.

UPSEEREITA TARVITAAN LISÄÄ erityisesti joukko-osastojen ja esikuntien tehtäviin, jossa on tälläkin hetkellä yli 300 henkilön vaje. Yhdessä lisääntyvien Nato-tehtävien kanssa vaje nousee yli 400 upseerin tehtävään. Edelleen eläköityvien ylimpien opistoupseereiden tehtävien korvaamisen kanssa upseerivaje nousee noin 500 tehtävään. Meri- ja Ilmavoimien käynnissä olevat hankkeet vaativat lähitulevaisuudessa myös merkittävää lisäpanostusta. Puolustusvoimat tarvitsee siis Upseeriliiton näkemyksen mukaan noin 1000 uutta työntekijää, joista 500 tulisi olla upseereita.

Kadettikurssien vahvuuksien nostaminen ei yksistään ratkaise

upseerivajetta, vaan kenttätöissä olevien upseerien lisääminen edellyttää myös koulutusjärjestelmän uudelleen arviointia.

Sotatieteiden kandidaattien tulisi päästä myös Puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksen tapaan vakinaisen upseerin virkaan heti valmistumisen jälkeen. Nykyinen virkojen määräaikaisuus on suoranaista tuhlausta.

UPSEERILIITTO ON VALMIS neuvottelemaan palvelussuhteen ehdoista, jotta niistä saadaan kannustavat sekä sotilaille että siviileille.

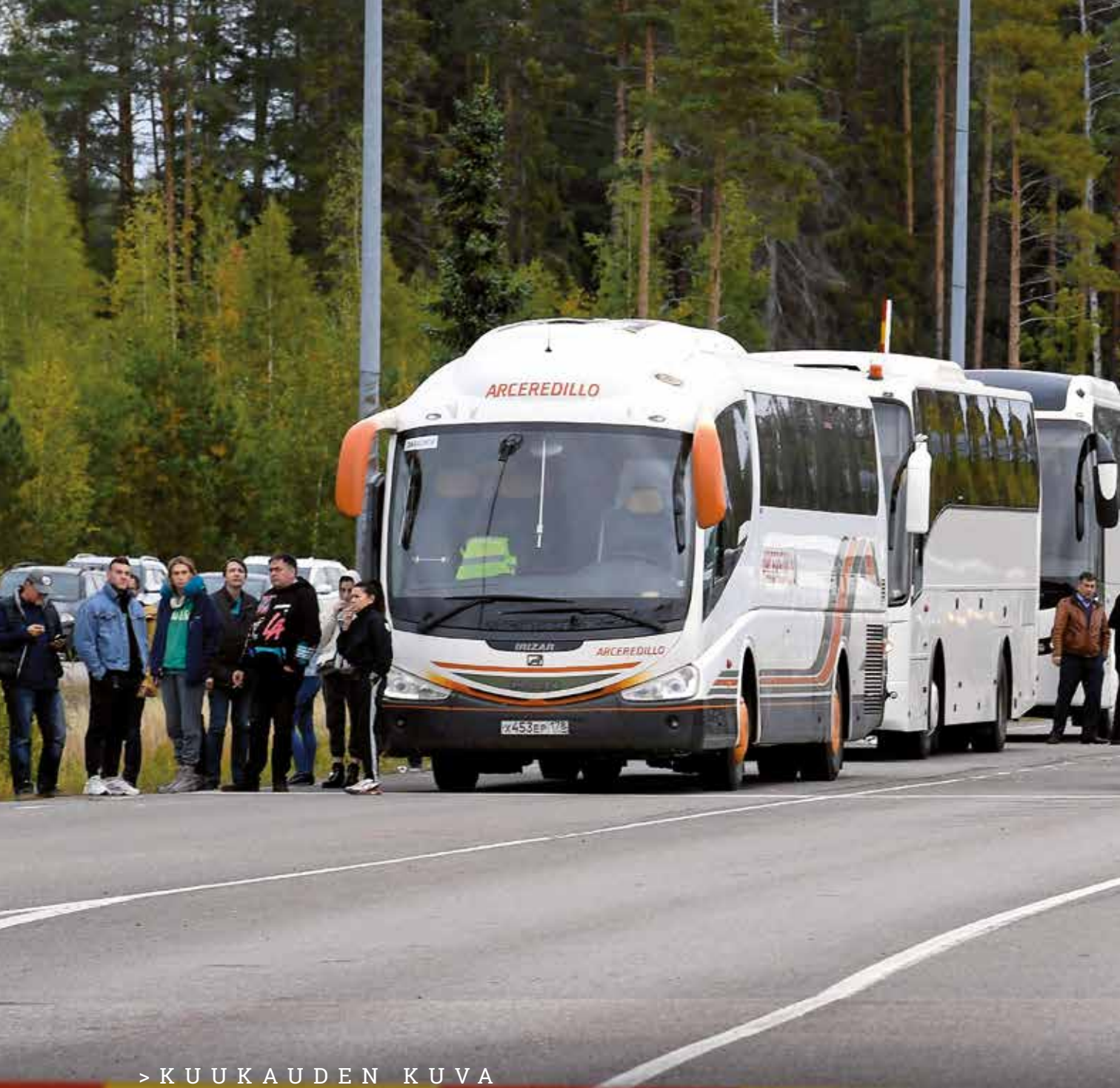
Osa tehtävistä on varmasti sellaisia, että upseeri ottaa perheensä mukaan asemapaikalle. On myös paljon sellaisia tehtäviä, joihin perheen vieminen asemapaikalle ei ole edellytys eikä myöskään mahdollista.

KARI NOUSIAINEN

Puolustusvoimiin tarvitaan 1000 uutta työntekijää:

500 upseeria

500 muut henkilöstöryhmät

> KUUKAUDEN KUVA

Ruuhkaa itärajalla

VENÄJÄN LIIKEKANNALLEPANO aiheutti ruuhkaa Suomen itärajalle. Etenkin nuoria miehiä ja perheitä pyrki länteen poikkeuksellisen paljon. Ukrainan sotaan ei haluttu lähteä. Suomi sulki rajansa venäläisten turistiliikenteeltä 29.9.2022 keskiyöllä.

KUVA: LEHTIKUVA

Pelkkä kutsumus ei vedä, palkalla on merkitystä

Rajavartiolaitos Nuorten upseerien palkkaus on korjattava.

RAJAVARTIOLAITOKSEN houkuttavuus työnantajana ei enää perustu puhtaasti vaihtelevaan ja monipuoliseen tehtäväkenttään, mielenkiintoiseen toimintaympäristöön ja sotatieteiden kandidaatin vakituiseen virkaan.

Palkkaus on ja sen tulee olla oleellinen osa Rajavartiolaitoksen palvelukseen hakeutumista.

NUORTEN UPSEERIEN PALKKAUS

Rajavartiolaitoksessa ei ole tasolla, jolla sen kuuluu koulutusta arvostavassa organisaatiossa olla.

Palkkaus on sopimusasia, jota voidaan tahtotilan löytyessä kehittää. Oikeudenmukainen tehtäväkohtainen palkkaus suhteessa koulutukseen on tärkeä osa kilpailukyisiä palvelussuhteen ehtoja Rajavartiolaitoksessa ja sen tulee alkaa jo upseerien aloitustehtävistä alkaen. Nuorten upseerien palkkaus Rajavartiolaitoksessa on korjattavana asiana haasteellinen. Juurisyy tähän löytyy Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmästä, joka luo haasteen neuvotteluvallisuuden kohdentamiselle. Osa syy löytyy myös tehtävän vaativuudenarviointikäsi kirjasta, jossa on virhe sotatieteiden kandidaatin koulutusfaktorissa.

ENSIMMÄISTÄ KERTAA VUOSIIN

Rajavartiolaitoksessa ollaan tilanteessa, jossa valmistuvien nuor-

Maisemat ja ympäristö ovat mukava lisä, mutta eivät korvaa palkkaa.

ten upseereiden palkkaus on jäljessä Puolustusvoimia. Rajavartiolaitoksen upseerin virkaan valmistuvien nuorten upseereiden palkkaus tulee pitää kilpailukyisenä suhteessa Puolustusvoimiin. Asian merkitys korostuu erityisesti Puolustusvoimien tulevien Nato-tehtävien myötä, jolloin Rajavartiolaitoksen tulee tarjota upseereille kilpailukyinen vaihtoehto missä palvelu.

Palkkauksen oikeanmukainen tarkastelu ja työnantajan sen kautta esiin tuoma arvostus korkeasti koulutettuja upseereita kohtaan tulee olla sille kuuluvalla tasolla. Uskon, että myös työnantajan tahtotila on kehittää upseerien tehtävien aloituspalkkausta vastaamaan Puolustusvoimien tasoa.

PALKKAUSTA tarkasteltaessa suoritettavan palkkavertailun lähtökohtana on aina tehtäväkohtainen palkkaus. Virkamiehelle maksettavat suoritus- ja kokemusosa, sekä tehtävään liittyvät virkatöiden mukana syntyvät haittakorvaukset ja sotaharjoituskorvaukset eivät ole osa tätä kokonaisuutta. Ne ovat korvausta menetetyistä vapaa-ajasta.

Oikeudenmukainen ja vertailukelpoinen palkkaus muodostuu siis vain ja ainoastaan tehtäväkohtaisesta palkkauksesta.

KRUUNU PITÄÄ HUOLEN omistaan, mutta yhteisellä sopimisella se varmennetaan.

AKI JÄRVINEN

Jyrki Lukkarinen
Päälystöliiton puheenjohtaja

Nyt on aika muutokselle

Yhteiskunnan arvomaailman muutokset haastavat vanhat rakenteet.

Turvallisuusympäristömme on suurimassa muutoksessa sitten toisen maailmansodan ja samaan aikaan työelämämme on murroksessa. Yhteiskunnan arvomaailma monimuotoistuu ja yksilökeskeisyys kasvaa. Tämä haastaa vanhat rakenteet. Olemme uuden äärellä.

Puolustusvoimien henkilöstöstrategia on päivitetty ja sen tavoitetilä on asetettu 2030-luvun puoliväliin. Nyt on ratkaisun paikka, jääkö Puolustusvoimat työnantajana kiinni menneisyyteen vai onko se kilpailukykyinen ja haluttu palveluspaikka myös tulevilla vuosikymmenellä. Uudet tuulet puhaltavat, eikä enää pelkkä kutsumus riitä houkutteeksi. Mikäli Puolustusvoimat haluaa olla tavoiteltu työpaikka myös tulevaisuudessa, työ- ja vapaa-ajan pitää olla tasapainossa. Työn monimuotoisuus ja paikkariippumattomuus tulee olla käytettävissä ja palvelussuhteen ehtojen sekä palkkauksen on oltava kilpailukykyisiä. Normaalisti rauhan ajan työstä tulee myös ammattisotilaalla olla aito mahdollisuus palautua.

Ymmärrämme, että muutos vaatii määrärahoja ja henkilöstömäärän lisäämistä sekä toimintamallien muutosta. Suomen turvallisuuden kehittämiselle on olemassa kansan vahva tuki ja kattava poliittinen tahtotila yli puoluerajojen.

Puolustushallinto on saanut historiallisen suuret määrärahalisäykset niin kehyksiin kuin vuosibudjettiinkin. Perustelut Puolustusvoimien työaikalain uudistamiselle ja henkilöstön jaksamisen paranta-

misen eväämiselle ovat vanhentuneet. Me Puolustusvoimien henkilöstöä edustavat järjestöt olemme yhdessä jo vuosia nostaneet esille jaksamisen haasteet ja huolestamme tulevasta.

Nyt valmiudellisten tehtävien, kansainvälisen yhteistyön ja harjoitustoiminnan lisääntymisen sekä uusien suorituskykyjen ja liittouman aiheuttama työkuorma on kasvamassa kohtuuttomaksi. Henkilöstöä on venytetty kuminauhan tavoin, mutta kuten kuminauhalla, silläkin tulevat rajat vastaan ja sitä puolustuskykymme ei kestä. Tarvitaan pitokykyä jo nyt, ettei ammattisotilaiden ulosvirtauksesta kesken työurien muodostu samanlaista ongelmaa kuin muilla Pohjoismailla.

Nyt tarvitaan uskallusta irrottautua menneisyyden toimintatavoista ja uudistua tälle vuosituhannelle. Se on kestävän, uskottavan ja inhimillisen suorituskyvyn tie. Puolustusvoimien tulee tunnustaa se tosiasia, että vaatimustasojen mukaiset tehtävät ovat ylimitoitettut henkilöstöön nähden ja sen tulee esittää valtiovallalle puolustuselonteossa luvattun henkilöstömäärän lisäämistä vastaamaan todellista tarvetta.

Me ammattisotilaat olemme myös vain ihmisiä, emmekä robotteja ja ansaitsemme muun yhteiskunnan tavoin mahdollisuuden inhimilliseen työssä jaksamiseen. Jaksaminen ja palautuminen eivät onnistu pelkällä sotilaskäskyllä – siihen pitää olla todelliset resurssit ja mahdollisuus. Nyt on momentum laittaa henkilöstön jaksaminen inhimilliselle tasolle henkilöstöstrategian iskulauseen, ”inhimillistä suorituskykyä”, mukaisesti.

**”JÄÄKÖ PUOLUSTUSVOIMIEN
HENKILÖSTÖSTRATEGIA KIINNI
MENNEISYYTEEN?”**

Mikä on evp-upseerin euro?

Palkkaus

Reservistä rekrytoidaan upseereita töihin.

VIIME KEVÄÄSTÄ ALKAEN Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa on ollut yllättävän suuri uusi ilmiö rekrytoida evp-upseereita taikaisin töihin heidän reserviin siirtymisensä jälkeen.

Kipukohdaksi Puolustusvoimien rekrytoinnissa on noussut palkkauksen määrittäminen. Rajavartiolaitoksessa tämä asia on ymmärretty alusta lähtien oikein.

UPSEERILLE KUULUU upseerin palkka siinä missä lakimiehelle tai lääkärillekin, kun he tekevät ”keikkatöitä” eläkkeellä.

Puolustusvoimissa evp-upseerin euro vaihtelee käytössä olleilla

ehdoilla noin 70–80 sentin välillä. Tämän on aiheuttanut kaksi epäkohtaa: upseerien tehtävien arvioiminen niille soveltumattomassa, erikoisupseerien ja siviilien tehtävien arviointia varten kehitetyssä ESJA-järjestelmässä sekä henkilökohtaisen palkanosan määrittäminen aloittavan työntekijän 17 prosentin osuuden suuruiseksi.

Upseerit ovat töissä tehtävissä, joiden vertaaminen muihin kuin up-

seerien tehtäviin on järjetöntä. Heidän arvottamisensa yli 30 vuoden työuran jälkeen aloittaviin työntekijöihin on nöyryyttämisen huippu.

KORJAUSTA EPÄKOHTIIN on haettu noin puolen vuoden ajan. Neuvottelut aiheesta on vihdoinkin päästy aloittamaan. Toivomme pääsevämme ratkaisuun, jossa evp-upseerit saavat tehtävien vaativuuden ja osaa misensa mukaista palkkaa. Tässä kohtaa ei voi jättää mainitsematta myöskään sotilaspuvun käyttöi keutta. Evp-upseereilla on kyseinen oikeus reservin harjoituksissa, joten niin pitäisi olla työsuhteessakin.

Näiden palvelussuhteen ehtojen kehittämisen evp-upseerien oikeuksien mukaiseksi on työnantajankin etu myös työnantajakuvan kannalta.

TERO PYNNÖNEN

Henkilömäärät Naton organisaatioissa

300 -
350

250 -
300

60 -
70

10 -
15

Nato ja Pohjoismaat

NATO-PALVELUSSUHTEN EHTOJEN pitää olla kannustavat, myös upseereille. Lähtökohtaisesti puhutaan virkamiehistä, joiden työpanos ostetaan. Koko elämää ei voi ostaa. On huolehdittava myös siitä, että virkamiehen perhe huomioidaan täysimääräisesti.

VOIDAANKO KÄSKEMÄLLÄ saavuttaa hyvä rekrytointi? Onko pakko paras kannustin?

Ei pakolla hyvä tule, vaan tarvitaan ehdot, jotka sovitaan ja ne ovat selkeästi luettavissa sopimuksista. Tapauskohmainen harkinta ei kuulu ammattilaisten sarjaan tai korkeintaan siten, että sopimuksen

tulkinnassa sopimusta tulkitaan aina virkamiehen eduksi.

SELVITIMME TILANNETTA pohjoismaisten upseerijärjestöjen yhteisessä Nordisk Officers Alliancen (NOA) kokouksessa Kööpenhaminassa syyskuun lopulla.

- Sopimus vai direktio?

- Neuvotellaanko ehdoista säännöllisesti?

- Onko perhe huomioitu riittävällä tavalla?

- Mikä merkitys on statuksella?

- Onko pakko vai osa normaalia henkilösunnittelua?

Lue tuloksia kotisivujen jäsensivuilta.

MIKA YLÖNEN

Merimiina

MERIMIINAT ovat veden pinnalle, määräsyyvyyteen tai meren pohjaan laskettavia räjähtäviä laitteita, joiden tarkoituksena on vaurioittaa tai upottaa aluksia. Merimiina on vuosisatoja vanha ase. Keksijäksi mainitaan Robert Fulton vuonna 1801. Ensimmäisen kerran niitä on käytetty Krimin sodassa 1850-luvulla.

HERÄTEMIINA (POHJAMIINA) laukeaa aluksen aiheuttamasta herätteestä tai herätteiden yhdistelmästä (yleisimmin ääni- paine- tai magneettieräte). Herätemiinat voivat olla myös ankkuroituja miinoja tai kohteeseen hakeutuvia miinan ja torpedon yhdistelmiä.

Herätemiinan teho perustuu miinan räjähdysten aiheuttamaan paineiskuun, joka murtaa aluksen rungon ja vaurioittaa aluksen laitteistoja kuten koneita, potkuriakseleita sekä ohjaus- ja sähköjärjestelmiä.

PAINO mallista riippuen 100–1470 kg

LATAUKSEN PAINO 80–650 kg

RÄJÄHDYSAINE: nykyaikaisia yhdistelmiä

KOSKETUSMIINASSA on yleensä ankkuri, ankkurivaijeri, syvytinkoneisto sekä koho, jossa on räjähdysainelataus, laukaisukoneisto ja varmistin. Kosketusmiina laukeaa aluksen kosketuksesta. Räjähdys saadaan aikaan kosketusmiinatyyppistä riippuen joko paristosta tulevalle sarven yhdistämällä sähkövirralla tai kun miinan sarvi taipuaan rikkoo sen sisällä olevan happoampullin, jolloin siinä oleva happoliuos pääsee sarvipariin ja synnyttää sytyttimen tarvitseman sähkövirran. Räjähdys aiheuttaa suuren reiän aluksen pohjaan ja vioittaa myös muita aluksen rakenteita.

MIINAN PAINO mallista riippuen 390–980 kg

LATAUKSEN PAINO 50–200 kg

RÄJÄHDYSAINE: TNT ja heksotonaali

PM04

PM16

S58

Kivikaleerin kippari

Kommodori **Tuomo Mero**: "Työpaikka Merisotakoululla Suomenlinnassa on mielestäni yksi upeimmista ja historiallisimmista Puolustusvoimissa. Merisotakoulun "Kivikaleerin" menneisyys ulottuu aikaan, jolloin laivapoikakoulutus aloitettiin 1756.

MERISOTILAIDEN koulutuksen juuret ovat syvällä Suomenlinnan historiassa. Yhtymäkohtia nykyaikaan on paljon, sillä myös tuolloin Itämeren piirissä käytiin valtakamppailua, laajentuvan Venäjän ollessa yhtenä osapuolena.

Vuosisatojen kuluessa tämä **Augustin Ehrensvaridin** johdolla rakennettu Viaporin linnoitus on ehtinyt palvelella kolmen eri valtakunnan väreissä (Ruotsi, Venäjä ja Suomi) ja saanut todistaa historiamme käännekohtia aina Ruotsinsalmen meritaistelusta (1790), Krimin sodan aikaisesta Viaporin pommituksesta (1855) sisällissotamme (1918) vankileireihin.

HENKILÖSTÖN jaksamisesta huolehtiminen, kyky omaksua nopeasti uutta tietoa ja sopeutua murroksellisen teknologian tuomiin mahdollisuuksiin ovat keskeisiä tekijöitä varmistaessamme maamme uskotavan puolustuksen ylläpitämisen alati muuttuvassa turvallisuusym-

Itsenäisen Suomen leijonalippu nostettiin ensimmäistä kertaa Suomenlinnan Kustaanmiekan Patterinmäellä 12.5.1918, jolloin senaattori Svinhufvud lausui kuolemattomat sanansa: "Älköön vihollinen koskaan kyetkö vetämään alas tätä lippua, vaan liehukoon se tässä aina".

RU-kurssi 181 koulun johtajan aloituspuhuttelussa Patterinmäellä.

päristössä. Haluamme varmistaa Suomen lipun liehunnan myös jatkossa. Tässä suhteessa Ukrainan sotakokemukset on pyrittävä saamaan täysimääräisesti oman puolustuksemme hyötykäyttöön ja sotakouluilla on tässä keskeinen rooli.

SYVENEVÄ PUOLUSTUSYHTEISTYÖ sekä digitaliset oppimisympäristöt mahdollistavat uusia tapoja kehittää, nopeuttaa ja syventää niin sotakoulun oppilaiden kuin laajan reservimme osaamista. Samanlaisesti simulaattorimaailma luo yhteistä pohjaa opetuksen ja tutkimuksen yhdistämiselle ja mahdollistaa kustannustehokkaan "äksisikoulutuksen" sekä perusasioiden oppimisessa, että ääritilanteiden turvallisessa harjoittelussa.

Merisotakoulun merenkulkusimulaattorit ovat laajasti eri viranomaisten hyötykäytössä.

HENKILÖKOHTAISELLA tasolla pyrimme tuomaan kokemuksellani oman lisäni Merisotakoulun koulutuksen, tutkimuksen ja valmiuden kokonaisuuteen. Joskus on mentävä kauas nähdäkseen lähelle.

Laaja tehtäväkierto Puolustusvoimissa vaihdellen Rannikkotykistön linnakesaarelta Pääesikunnan monttuun; Afganistanin operaatioesikunnasta YK päämajan rauhan- turvaosastolle New Yorkiin tai ruotsinkielisen pataljoonan komentajan tehtävistä Merivoimien Esikuntaan ovat mielestäni valmistaneet sopivalla tavalla johtamaan perinteikästä Merisotakoulua.

Kansainvälistymisen perustana toimii kuitenkin oma kotimaamme ja sen puolustus, jonka mantereella ja saaristossa Ehrensvarid kehotti jälkipolvia tukevasti molemmilla jaloilla seisomaan.

Kunniaa vai turhia riskejä

Kriisinhallinta Palvelevatko Afrikan operaatiot kansallista puolustustamme?

Keväällä 2021 julkaisussa Kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean mietinnössä esitettiin suomalaisen kriisinhallinnan ”kunnianhimon tason nostoa”.

Operaatiota johtaneet ranskalaiset eivät jääneet palkkasoturien rinnalle.

TASON NOSTOLLA tarkoitettiin aktiivisen ja monipuolisen osallistumisen lisäämistä, vaikuttavuuden parantamista ja toimijoiden välisen yhteistyön lisäämistä. Toisin sanoen osallistujamäärää olisi lisättävä. Ulkoministerin linjauksen mukaan erityisesti Afrikassa.

AFGANISTANIN OPERAATIOSTA tuotiin viimeiset 20 suomalaista kotimaahan kesäkuussa. Elokuun lopussa Tasavallan presidentti yhdessä hallituksen kanssa linjasi, että EU:n koulutusoperaatioon Malissa osallistuvien suomalaisten sotilaiden määrää lisätään vuonna 2021 20:en ja tänä vuonna 55:en.

Puolustusministeriöstä arvioitiin, että suomalaisten suurempi joukko Malissa mahdollistaa laajemman toiminnan EU:n koulutusoperaatiossa. Voisimme toimia vähän isompana suomalaisena joukkona, osana kansainvälistä joukkoa. Mali EUTM on koulutusoperaatio eikä tuolloin nähty, että tehtävät muuttuisivat erityisesti vaativammiksi tai vaarallisemmiksi.

SOTILASJUNTTA KAAPPASI vallan itselleen väliaikasihallinnolta Malissa toukokuussa 2021. Loppuvuodesta junta kertoi päätöksestä kutsua maahan venäläisen palkkasotilasyhtiö Wagnerin joukkoja.

Malissa on käyty taistelua jihadistikapinallisia vastaan ja apua siihen on saatu Ranskan johtamilta joukoilta. Juntan ilmoituksen jälkeen Ranska teki selväksi, että sen joukkojen taisteleminen vastuuttomien palkkasotilaiden rinnalla olisi kestämätöntä.

Ranskan ulkoministerin ”vihamielisten kommenttien” seurauksena Ranskan suurlähettiläs karkotettiin Malista helmikuussa 2022. Tämän jälkeen Ranskan presidentti ilmoitti Ranskan alkavan vähentää joukkojaan Malissa. Kuusi kuukautta myöhemmin Ranskan armeijan viimeinen yksikkö poistui maasta. Malin operaatiolle Ranskan sotilaallinen panos on ollut suuri.

Puolustusministeri **Antti Kaikkonen** (kesk.) kommentoi tuoreeltaan helmikuussa, ettei Ranskan vetäytymisellä ole suoria vaikutuksia suo-

malaisten Malin operaatioihin osallistumiseen. Taisi kuitenkin olla.

Euroopan unionin päätöksellä sotilaallinen koulutusoperaatio Malissa on ollut ”keskeytyksessä” huhtikuusta 2022 lähtien. Keskeytystä on perusteltu Malin sisäisten jännitteiden lisääntymisellä, heikentyneillä turvallisuusolosuhteilla ja venäläisen palkka-armeijayhtiön Wagner-ryhmän läsnäololla. Wagnerin venäläisiä palkkasotilaita on syytetty muun muassa siviileihin kohdistuneista rikoksista.

TYÖNANTAJAN EDUSTAJIEN mielestä operaation riskit eivät ole niin oleellisesti muuttuneet, että palvelussuhteen ehtoihin olisi tarvetta tehdä muutoksia. Koulutusoperaatio on keskeytyksessä. Liikkumista tukikohdan ulkopuolelle on rajoitettu. Riskejä on näin vähennetty. Henkeä vaarantava uhka on silti suuri. Malissa palvelee 16 suomalaissotilasta. Määrää ei ole lisätty. Onneksi. Onko tällä operaatiolla enää toimintaedellytyksiä?

PETRI SOPPI

Harmaa vaihe on ongelmallinen

HYBRIDIVAIKUTTAMINEN tai nytemmin "laaja-alainen vaikuttaminen" on ilmiönä nykyisen puolustus- ja turvallisuuspolitiikkamme avainsanoja, ellei tyydy erään ministerimme pelkistykseen A-studiossa, "Kyber ja Hyber". Termiä voidaan myös rinnastaa käsitteeseen "Harmaan vaiheen toimintaan", joka on amerikkalaisruotsalaisen tutkijan **Elisabeth Braw**´in kirjan lähtökohta.

Teos on julkaistu amerikkalaisen ajatuspajan American Enterprise Instituten toimesta ja käsitteellisesti keinoja tunnistaa ja torjua "harmaan vaiheen" vihamieliset toimet, joita Venäjä ja muut epädemokraattiset valtiot harjoittavat puolustajan heikentämiseksi.

Kirja tutkii tilannetta Krimin valtauksen jälkeiseltä ajalta ja julkaistiin kirjailijan onneksi 22.2.2022, eli pari päivää ennen Venäjän laajamittaista hyökkäystä Ukrainaan. Muussa tapauksessa hänen olisi omien sanojensa mukaan pitänyt kirjoittaa kirja uudestaan.

Elisabeth Braw johdattaa aiheeseen sekä historiallisin esimerkein että haastattelujen avulla. Kirjassa on haastateltu lukuisia Baltian maiden sekä Suomen ja Ruotsin vastuuvirkamiehiä ja asiantuntijoita, joita lainataan laajasti, osa nimellä osa nimettöminä.

Braw luettelee eri "harmaan vaiheen" keinot, kuten valtionjohtoiset kaupalliset toimet ja vaikuttamisyrietykset, jotka tilanteen kiristytessä voivat muuttua kiristykseksi ja painostukseksi. Toinen esimerkki on hiljainen "hivuttau-

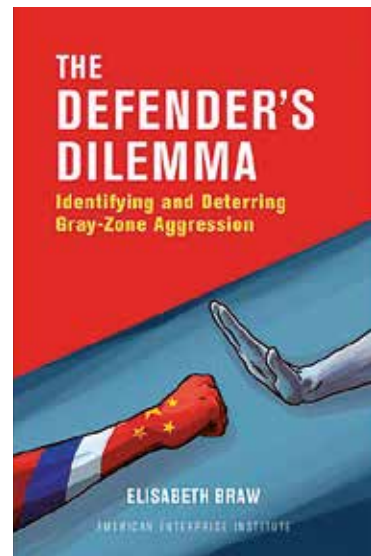
"Baltian mailla on kokemusta ja kykyä tunnistaa ja torjua Venäjän retoriikkaa."

tuminen" jossa yksittäinen toimi itsessään ei luo perustetta vastatoimille, mutta vaihteittain muuttaa asetelmia puolustajalle epäedulliseksi.

Vastaavasti Braw luettelee keinot toimien havaitsemiseksi ja torjumiseksi ja nostaa omassa luvussaan Ruotsin kylmän sodan aikana luodun kokonaismaanpuolustuskonseptin, jonka Suomi sittemmin on omaksunut ja edelleen kehittänyt. Suomen ratkaisut saavatkin paljon kiitosta.

Myös Baltian maiden kykyä tunnistaa ja torjua laaja-alaista vaikuttamista kiitetään, heillähän on pitkän Neuvostoliiton miehitysvaiheen aikana luotu kyky tunnistaa Venäjän retoriikkaa ja puolustuskykyä heikentäviä toimia, joita moni aiemmin piti vainoharhaisuutena.

Länsimaisten demokratioiden dilemma on Braw´in mukaan juuri itse demokratia ja uskomus, että vastapuoli noudattaa yhteisesti sovittuja sääntöjä. Tätä heikoutta ei-demokraattiset valtiot, kuten Venäjä, Kiina tai Pohjois-Korea pyrkivät hyödyntämään toiminnassaan.

Elisabeth Braw:

The Defender's Dilemma – Identifying and Detering Gray-zone Aggression. American Enterprise Institute, 341 sivua, ISBN: 978-0-844750-40-8.

Kysymys onkin, missä vaiheessa jokin toimi muuttuikin aggressioksi ja miten siihen vastataan? Braw luettelee keinoja, joko puolustuksellisin keinoin tai eri pelottein. Suomea ja Baltian maita nostetaan eri esimerkein esille siitä, miten puolustajan vastustuskykyä on kasvatettu viime vuosina.

Kokonaisuudessaan kirja on hyvin jäsennelty ja sopii myös yliopistotasoisiksi oppikirjaksi, mm erittäin laajan ja perusteellisen viite- ja lähdeluettelon vuoksi.

ANDERS GARDBERG

Suomen Nato-kurssi kääntyi nopeasti

SOTAHISTORIAN DOSENTTI Markku Salomaa käsittelee hyvin dokumentoidussa tietokirjassa Naton historiaa, Venäjän uhkakuvaa, sekä Suomen Nato-suhteen taustoja. Hän on yksi varhaisista suomalaisen Nato-keskustelun käynnistäjistä, joka tekee nyt ajankohtaisen yhteenedon aiheesta.

Kirjassa käydään läpi Suomen synthyistoriaa ja esitellään tärkeimmät liittokunnan asiakirjat, joista tärkein on 4.4.1949 allekirjoitettu Washingtonin sopimus (Pohjois-Atlantin puolustusliitto) ja sen 5. artikla, joka takaa jäsenmaalle turvakuut.

Ongelmaksi olisi voinut keväällä 2022 Suomelle muodostua 20.1.1992 allekirjoitettu Suomen ja Venäjän federaation välinen suhdesopimus, jonka 4. artikla sisälsi molemminpuoliset negatiiviset turvallisuustakuut. Sopimusta tulkittiin aivan viime vuosiin saakka niin, että se tavallaan tunnusti Venäjän hegemonian ja pakotti ”teatraaliseen esiintymiseen” joka johti 2000-luvulla jälkisuomettumiseen. Naton jäsenyyttä esittäneet tehtiin naurunalaisiksi, koska heidän katsottiin epäilleen Venäjän vilpittömyyttä.

Puolustusneuvostossa tehtiin kuitenkin jo 20.9.1995 salainen päätös, jonka mukaan EU-jäsenyys riittää ja Naton jäsenyyttä ei haeta eikä siihen rohkaista myöskään balteja. Päätöksen nuiji presidentti **Martti Ahtisaari**. Salomaa kysyy, kenen ohjastamana hän teki uransa dramaattisimman virheen, jonka korjausta hän yritti 25.11.2002 Porin prikaatissa Säkylässä pitämäs-

”Ei minun vartiovuorolla.” sanoi pääministeri **Sanna Marin** vielä helmikuussa 2022 Suomen Nato-jäsenyydestä.

sään puheessa, jossa hän perusteli tarvetta liittyä Naton roolilla rauhan- turvaajana. Salomaa ihmettelee, miksei päätöksestä kerrottu edes presidentin ulkopoliittiselle neuvonantajalle, joka oli neuvoston varajäsen, mutta kuitenkin **Maj-Len Re-mahlille** joka oli SAK:n yhden liiton puheenjohtaja ja jostain syystä puolustusneuvoston pysyvä jäsen.

Vielä helmikuun alussa 2022 Suomen valtiojohtossa ei nähty mitään tarvetta muuttaa sotilaalliseen liittoutumattomuuteen nojautunutta turvallisuuspoliittista peruslinjausta. ”Ei minun vartiovuorolla”, kuten pääministeri **Sanna Marin** ilmoitti. Miten Venäjä-arvio oli pettänyt näin perusteellisesti? Lopulta jäsenhakemus nousi kuin tykin laukauksella keskusteluun, kun kansalaiset kääntyivät selvin numeroin jäsenyyden kannalle Venäjän hyökättyä Ukrainaan.

Jäsenhakemus väännettiin pikavauhtia yhden viikonlopun aikana toukokuun toisella viikolla. Kunnollista Nato-keskustelua ei ehditty nytkään käydä. Se oli torjuttu aiemmin, eikä aikataulu sallinut sitä, kun hakemus jätettiin. Salomaan mukaan ”vielä viimeinen virhe tehtiin, kun hakemuksen jättäminen

Markku Salomaa:
Nato-Suomi – Ukrainan sota käänsi Suomen 10 viikossa.
Lector Kustannus,
Helsinki 2022,
320 sivua,
ISBN: 978-9-527433-88-1

alistettiin Ruotsille, minkä seurauksena Turkin interventio yllätti Suomen johdon”.

Kymmenen viikon päästä Suomi jätti 18.5.2022 Nato-hakemuksensa. Salomaan mukaan suomettuminen oli pääsyynä siihen, että Suomessa oli 30 vuotta vältelty keskustelua Nato-jäsenyydestä. Nato-keskustelijat – kuten Salomaa – leimattiin ja olivat käytännössä eristetty julkisesta tilasta, jossa ilmaherruus oli Venäjä-ymmärtäjillä ja jäsenyyden torjujilla.

Nato-Suomi-teoksen ajankohtaisuutta ei tarvitse alleviivata. Se tulisi kuulua jatkossa virkamiesten, sotilaiden, journalistien, tutkijoiden sekä miksei kansalaistenkin kotikirjastoihin.

ALPO RUSI

Merivoimat

**Iskukykyistä puolustusta rannikolla
ja merellä – "Stronger Together"**

Merivoimien komentaja kontra-amiraali
Jori Harju kertoo Merivoimien nykytilasta
ja Nato-jäsenyyden vaikutuksista.

TEKSTI MARTTI LEHTO

KUVAT MERIVOIMAT, PUOLUSTUSMINISTERIÖ, MARKO VARAMA

Ruotsalaisvalmisteinen RBS-15 SF -meritorjunta-ohjusjärjestelmä on käytössä meritorjuntaohjuspattereilla ja ohjusveneillä. Meritorjunta-ohjuspatterin kalustoon kuuluvat lavettiajoneuvot ja laskinajoneuvo.

"VAIKKA NATO-JÄSENYYS TUO
EHKÄ UUSIA SUORITUSKYKY-
JA TOIMINTATAPAVAATIMUKSIA,
SÄILYY KOTIMAAN PUOLUSTUS
KESKIÖSSÄ"

Haastattelu lähti liikkeelle komentajan analyysistä Merivoimien nykytilasta: "Merivoimien tilanne näyttää tällä hetkellä hyvältä. Olemme ketterä, ammattitaitoinen, tilanteeseen mukautuva sekä JOINT-henkinen puolustushaara. Olemme näyttäneet monessakin suhteessa osaamisemme sekä kyvykkyytemme kansainväliseen yhteistyöhön ja nopeaan reagointiin.

Suorituskykymme vastaa tällä hetkellä toimintaympäristömme vaatimuksiin ja kykenemme meille käskettyihin tehtäviin.

Itämeri on maailman politiikan peili, joka heijastelee muualla tapahtuvaa toimintaa, kuten nyt vallitsevaa tilannetta Ukrainassa. Olemme tyytyväisiä Merivoimien nykytilanteeseen ja sen kykyyn täyttää tehtävänsä. Tästä huolimatta meidän tulee katsoa eteenpäin ja miettiä tehdäänkö asioita oikein ja oikealla tavalla sekä mitä voidaan kehittää ja parantaa."

Komentaja valotti myös hieman Merivoimien kehittämistä. "Nato-päätös tulee omalta osaltaan vaikuttamaan kehittämiseen. Tehtävien kautta katsotuna kotimaan puolustus säilyy meidän ykköstehtävänä, johon perustuvat tarvittavat suorituskykyvaatimukset.

JORI HARJU

MERIVOIMIEN KOMENTAJA Kontra-amiraali

Merivoimien komentajaksi 1.1.2019 Merivoimien operaatiopäällikön tehtävästä. Hän on urallaan palvellut monissa tehtävissä Merivoimien joukko-osastoissa sekä Merivoimien esikunnassa. Tehtäviä on ollut myös Pääesikunnassa ja puolustusministeriössä.

Kansainvälistä kokemusta on karttunut U.S. Central Command:ssa (CENTCOM) vuonna 2004 ja YK:n Libanonin-operaatiossa Sector Westin apulaiskomentajana vuonna 2015.

SYNTYNYT 20.10.1964

timukset. Vaikka Nato-jäsenyys tuo ehkä uusia suorituskyky- ja toimintatapavaatimuksia, säilyy kotimaan puolustus keskiössä.

Tänä vuonna olemme tarkistaneet toimintastrategiamme, jossa lähtökohtina ovat kattava tilannetietoisuus, viiveetön johtaminen, kyky hajautetusta

Pohjanmaa -luokan monitoimikorveteille tulee miinojen sekä pintatorjunta- ja ilmatorjuntaohjusten lisäksi uutena suorituskyknä torpedoasejärjestelmä.

ryhmytyksestä keskitettyyn vaikutukseen, liikkuvat ja tulivoimaiset operatiiviset joukot, tehtäviinsä kykenevät paikallisjoukot sekä kansainvälinen yhteensopivuus ja yhteistyökykyisyys. Näihin vaatimuksiin vastaamiseksi suorituskykyä kehitetään niin laivasto- kuin rannikkojoukoille ottaen huomioon aina JOINT-näkökulma eli miten Ilmavoimat ja Maa-voimat kehittyvät.

Meillä on hyvin selkeä näkemys siitä, miten me menemme tästä eteenpäin ja millaista suorituskyvyn kehittämistä me tarvitsemme.”

Laivue 2020 -hanke viivästyy

Kontra-amiraali Harju valotti Laivue 2020 -hankkeen nykytilaa. ”Alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan tämän vuoden alussa olisi päästy rakentamaan laivaa. Nyt näyttää siltä, että se on siirtymässä ensi kesään eli aikataulusta ollaan selkeästi myöhässä. Luotan kuitenkin siihen, että RMC (Rauma Marine Constructions) tekee sen, mitä heidän pitää tehdä. Kyseessä ei ole vain neljä Merivoimille tulevaa monitoimikorvettia, vaan kyseessä on koko yhteiskunnan kannalta tärkeitä suorituskyvyistä. Kysy-

mys on mittavasta suorituskykypaketista, jota puolustusjärjestelmämme tarvitsee tehtäviensä toteuttamiseen.”

Komentaja totesi, että viive aiheuttaa tarpeen pitää nykykalustoa suunniteltua pidempään toimintakykyisinä. ”Uusi kalusto korvaa seitsemän vanhaa alusta eli Pohjanmaan (on jo poistunut), kaksi Hämeenmaa-luokan ja neljä Rauma-luokan alusta. Me voimme elättää tämän vuosikymmenen loppuun kumpaakin alusluokkaa, mutta ei juurikaan pidempään. Me joudumme tekemään näille alusluokille rautapuolen face-liften. Lisäksi laivakoneet vaativat muutaman ison huollon, joita ei olisi alkuperäisen aikataulun mukaan tarvinnut tehdä. Tässä kohdalla puhutaan miljoonaluokan korjauksista, jotta me varmistamme tehtävienne vaatiman suorituskykymme säilymisen siihen asti, kunnes saamme korvetit palveluskäyttöön.”

Korvetit tuovat aivan uutta suorituskykyä

Kontra-amiraali Harju analysoi korvettien tuomaa lisäystä Merivoimien suorituskykyyn. ”Saatava kokonaisuus vastaa paremmin muuttuvaan toimint-

taympäristöömme. Uusi pintatorjuntaohjusjärjestelmä luo edellytykset meriliikenteen suojaamiselle ja hyökkäyksen torjunnalle aina 2050-luvulle saakka.

Aluksen ilmatorjuntakyky on oleellisesti aikaisempaa tehokkaampaa. Evolved Sea Sparrow -ohjusjärjestelmä (ESSM) on kehitetty torjumaan alusta vastaan toimivia ilma-aluksia ja ohjuksia. Järjestelmä pystyy torjumaan myös ylläääninopeudella lentäviä kohteita. Alusten ilmatorjunnan kantama tulee kasvamaan nykyisestä moninkertaiseksi. Alukset kytketään myös osaksi valtakunnallista ilmapuolustusta. Alusten omasuoja vahvistuu ja samalla ilmatorjunnan ulottuvuus laajentuu mereltä käsin.”

”Uutta on aluksiin hankittava torpedojärjestelmä. Kysymys ei ole perinteisestä keulasta eteenpäin ammuttavasta torpedosta vaan enemmän veden alla liikkuvasta ohjattavissa olevasta ohjuksesta. Se on tarkoitettu niin pinta-aluksia kuin sukellusveneitä vastaan. Lisäksi korvettien valvonta- ja suojaamiskyky sekä pitkäaikainen toimintakyky merellä tuo sellaista suorituskykyä, jota meillä ei ole.”

Komentajan mielestä uuden kaluston myötä Merivoimien suorituskyky on entistäkin vahvempi.

Laivasto- ja rannikkojoukot

”Verrattuna muihin pohjoismaihin, meillä tehokkuutta lisää rannikko- ja laivastojoukkojen integraatio. Meillä on kaksi yhtymää, joista toinen on puolustuksellinen sisältäen hyökkäyksellisiä elementtejä ja toinen on hyökkäyksellinen sisältäen puolustuksellisia elementtejä. Yhdessä liikkuvan komponentin, laivaston kanssa, Merivoimat on erittäin tehokas ja suorituskykyinen. Lisäksi valvontakykyä pinnan alle on kehitetty ajan saatossa.”

”Monilla mailla laivasto = merivoimat. Olemme hyvin suorituskykyisiä, mutta meiltä puuttuu sukellusvenekyvyyttä, joka löytyy muilta. Se on taloudellinen kysymys, sillä sukellusveneen ylläpito ja operointi on kovin kallista. Meillä ei tällä hetkellä ole sellaiseen varaa. Ruotsi tulevana liittokunnan jäsenenä tuo tätä kyvykkyyttä yhteiseen käyttöön.”

Jurmo-luokan joukkojenkuljetusveneitä (U-600 -luokka) käytetään pääsääntöisesti rannikkojoukkojen kuljetustehtäviin. Niitä voidaan käyttää myös taistelu-, partiointi-, saatto-, johto- ja tukitehtäviin.

Laivue 2020 vaikuttaa henkilöstöön

Komentajan mukaan henkilöstö joudutaan kouluttamaan uusien korvettien myötä uudelleen. ”Tätä varten on tehty osaamisvaatimukset ja koulutus suunnitelmat. Tälle vuodelle suunniteltuja koulutuksia on lykätty eteenpäin, koska alukset tulevat myöhässä. Joudumme miettimään uudet toimintatavat uusille asejärjestelmille. Esimerkiksi uusia pintatorjuntaohjuksia ei pidä käyttää samalla tavalla kuin nykyisiä ohjuksia. Uutta osaamista tarvitaan, kun uudet suorituskävyt liitetään osaksi puolustusjärjestelmäämme ja yhteisoperaatioita. Tämä tarve koskee koko Puolustusvoimia. On selvítettävä, kuinka liitämme yhteen F-35:t, korvetit ja kehittyvän ilmapuolustuksen sekä kuinka saamme tästä uudesta kokonaisuudesta parhaan tehon irti. Uudet korvetit vaativat joka tapauksessa enemmän henkilöstöä kuin poistuvat seitsemän alusta.”

Komentaja totesi, että ”Meillä on suunnitelma, jolla kohdennamme virkoja uusille aluksille tarvittavan miehityksen saamiseksi. Tähän auttaa Valtioneuvoston puolustusselonteossa luvattu 500 viran kohdentaminen Puolustusvoimille, josta Merivoimat saa osansa. Olemme jo suunnitelleet kohdennuksia Pohjanmaa-luokalle. Henkilöstösuunnittelu lähtee siitä, että aluksille tulee täysmiehitys.”

”Pohjanmaa-luokka tulee olemaan laivastojoukkojen runko. Pohjanmaa-luokan pintatorjuntakyky ohjuksilla, torpedoilla ja miinoilla muodostaa luokasta meripuolustuksen liikkuvan komponentin, jota täydennetään Pansio-luokalla ja Hamina-luokalla.”

Komentaja tähdensi, että neljä korvettia ei ole merivoimat. ”Ne ovat osa Merivoimia, joka koostuu rannikkojoukoista ja laivastojoukoista. Tämä kokonaisuus toimii yhdessä ja yhdessä tekeminen on se, millä koko maanpuolustusta viedään eteenpäin.”

Nato-jäsenyys tuo uutta kaikille

Kontra-amiraali Harju totesi, että ”Emme vielä tarkasti tiedä mitä Nato-jäsenyys tuo tullessaan, koska meille ei ole vielä avattu kaikkia niitä vaatimuksia, joita Nato-jäsenyys edellyttää. Tämä on ihan ymmärrettävää, kun olemme vasta liittymisprosessissa mukana ja keskustelemme ACT:n (Allied Command Transformation) kanssa. Jäsenyys tuo varmasti lisää kansainvälistä toimintaa ja kansainvälisyys tulee osaksi jokaisen työntekijän tehtäväkuva. Jäse-

"NATO-JÄSENYYS EDELLYTTÄÄ OSALLISTUMISTA
YHTEISEEN PUOLUSTUKSEEN JA VELVOITTAA
MEITÄ LÄHETTÄMÄÄN NATO-RAKENTEISIIN
HENKILÖSTÖÄ KAIKISTA HENKILÖSTÖRYHMISTÄ.
KUN HENKILÖSTÖMÄÄRÄ ON NYT VAJAA, NIIN
MIKÄ TILANNE ON HETKEN KULUTTUA?
KOTIMAAN PUOLUSTUKSEN PÄÄLLE TULEE
UUSIA NATO-VELVOITTEITA. TÄLLÄ
HENKILÖSTÖMÄÄRÄLLÄ EMME SIIHEN KYKENE."

USS Kearsarge (LHD 3) osallistui yhteiseen
harjoitukseen Merivoimien kanssa Pohjoisella
Itämerellä ja Hangon seudulla 8.-19.8.2022.
Taustalla miinalaiva Hämeenmaa (02).

nyys tuo kansainvälisiä harjoituksia niin kotimaa-
han kuin ulkomaille.

Nykyiset kansainväliset harjoitukset ovat osoitta-
neet, että olemme yhteensopivia. Meidän toiminta-
tapamme, prosessimme ja johtamisjärjestelmämme
ovat kehittyneempiä ja parempia kuin monilla Na-
to-mailla. Kykenemme monipuoliseen yhteydenpi-
toon eri osapuolten kanssa, mihin kaikki Nato-maat
eivät pysty.” Hän jatkaa, ”Naton jäsenenäkin harjoi-
tustoiminnan painopiste on Itämerellä. Myös Poh-
janmeren alue saattaa tulevaisuudessa olla yksi har-
joitusaluekohde. Nykyinen aluskalustomme on teh-
ty Itämeren altaaseen. Nykyiset miinalaivat kykene-
vät operoimaan kauempanakin, mutta on mietittävä
kannattaako vanhoja aluksia lähettää kovin kauas.”

”Tilanne muuttuu, kun Pohjanmaa-luokka tu-
lee operatiiviseen käyttöön. Silloin voimme mennä
vaikka arktiselle alueelle. Tämä suorituskyky on Na-
tolle merkittävä, koska sillä ei ole kovin paljon näin
suorituskykyisiä aluksia käytettävänä. Liittokunnan
jäsenenä harjoitus- ja operatiivinen toiminta voi tie-
tysti ulottua laajemmallekin alueelle, vaikka Välime-
relle saakka. Olemmehan olleet jo Afrikan sarven
alueella Atalanta-operaatiossa”.

Henkilöstöä tarvitaan lisää

Merivoimien komentaja näkee henkilöstövajeen
tuovan haasteita. ”Henkilöstövaje tulee lisäänty-
mään. Me toimimme jo nyt vajaavahvaisella hen-
kilöstöllä. Henkilöstömäärämme perustuu vuonna
2015 tehtyyn puolustusvoimauudistukseen. Uudis-
tus tehtiin tietyin perustein, jotka eivät enää ole täy-
sin relevantteja.

Luvattu 500 viran ja tehtävän lisäyksen tulisi
olla alku henkilöstölisäykselle Puolustusvoimissa.
Nato-jäsenyys edellyttää osallistumista liittokun-
nan puolustukseen ja velvoittaa meitä lähettä-
mään Nato-rakenteisiin henkilöstöä kaikista hen-
kilöstöryhmistä. Kun me nyt olemme henkilöstö-
määrältä vajaita, niin mitä tilanne on hetken ku-
luttua? Kotimaan puolustuksen päälle tulee uusia
Nato-velvoitteita. Tällä henkilöstömäärällä emme
siihen kykene.

Lisähenkilöstön kouluttaminen ei nopeasti tuo-
ta tarvittavaa määrää ja osaamista. Tarvitaan no-
peita päätöksiä, jotta saamme henkilöstöä koulun
penkille. Aloittaneen kadettikurssin vahvuus on ai-
kaisempaa suurempi. Nato-organisaatioita varten
tarvitaan henkilöstöä kaikista henkilöstöryhmistä.

”MERIVOIMIEN TYÖAIKAKOKEILU
OLI HYVÄ IDEA TYÖN JA VAPAA-
AJAN YHTEENSOVITTAMISEKSI.
– VALITETTAVASTI
SOPIMUKSEEN SEN
JATKAMISESTA EI PÄÄSTY.”

Koulutukseen tulee tuoda kansainvälisyyttä nykyis-
tä enemmän. Uusien suorituskykyjen myötä tarvit-
semme myös lisää teknistä henkilöstöä. Toimintata-
paamme, osaamisvaatimuksia ja henkilöstön mää-
rää on tarkasteltava tässä uudessa tilanteessa.”

Työaikakokeilu ei saanut tuulta purjeisiin

Merivoimissa toteutettiin vuonna 2021 työaikako-
keilu, jonka tarkoitus oli tukea työssä jaksamista se-
kä mahdollistaa operatiivisen työn teettäminen ny-
kyistä mallia joustavammin.

Kontra-amiraali Harju valotti työnantajan näke-
mystä kokeilusta. ”Työaikakokeilu oli kaiken kaik-
kiaan hyvä idea pyrkiä ratkaisemaan aluspalveluk-
sessa ilmenneitä jaksamisongelmia sekä työn ja va-
paa-ajan yhteensovittamista. Työajan suunnittelun
tehostamisen osalta kokeiltiin kuuden viikon suun-
nittelujaksoa ja valmiusvapaaajärjestelyä. Sitä kokeil-
tiin yhdessä laivueessa ja olisimme halunneet vii-
meisessä vaiheessa laajentaa sitä useampiin laivu-
eisiin, koska laivueet ovat erilaisia.

Tämä ajatus ei sitten saanut tuulta purjeisiin. Ko-
kemukset olivat kaiken kaikkiaan positiiviset. Hen-
kilöstölle tehdyn kyselyn perusteella he olivat ko-
vin tyytyväisiä ja halukkaita ottamaan järjestelyn
käyttöön. Henkilöstön puolelta uudistusta olisi ha-
luttu ulotettavan kaikkeen meripalveluun, eikä ai-
noastaan valmiusvuoroon. Tätä me emme kuiten-
kaan voineet hyväksyä. Tämä muodosti näkemyse-
roja ammattiliittojen ja puolustusministeriön välil-
lä. Voidaan todeta, että kokeilu oli hyvä ja onnistu-
nut henkilöstön ja työnantajan puolelta, mutta vali-
tettavasti se ei kantanut.

Liitot ovat kyselleet jatkomahdollisuuksia, mut-
ta siihen ei ole ollut mahdollisuutta. Hieman minua
harmittaa, ettei sopimukseen päästy, vaikka eri osa-
puolet pitivät kokeilua onnistuneena.” ■

Klaus Ericsson
Komentaja
Merivoimien alueellinen
pääluottamusmies

Tahtotila on yhteinen – henkilöstön määrää ja laatua tulee kehittää

PUOLUSTUSVOIMAUUDISTUS on tullut tiensä päähän Merivoimienkin osalta. Taloudellisin perustein vuonna 2015 minimimäärään supistettu henkilöstö yritti parhaansa mukaan täyttää kaikki lakisääteiset tehtävät. Seurauksena oli avainhenkilöstön ylikuormitus erityisesti alueellisen koskemattomuuden valvontaa ja johtamisjärjestelmien ylläpitoa suorittavan henkilöstön osalta – henkilöstöryhmään katsomatta.

KANSAINVÄLISET TEHTÄVÄT ovat olleet osa Merivoimien tehtäviä jo vuosikymmeniä, mutta vasta kulunut kesä on konkreettisesti osoittanut, mitä vaatimuksia tämä asettaa merellisen puolustusharan henkilöstön määrälle ja suorituskyvyille.

Kotimaan puolustus tulee jatkossakin säilymään Merivoimien päätehtävänä, mutta merkittävästi lisääntyneet kansainväliset tehtävät tulevat jatkossakin sitomaan ja kuormittamaan huomattavasti Merivoimien henkilöstöä kaikissa hallintoyksiköissä.

ERITYISESTI NATO-JÄSENYHDEN alkuvaiheessa avainhenkilöstön työmäärän voidaan arvioida olevan huomattavan suuri, kun kansallista puolustusjärjestelmäämme kehitetään yhdessä liittolaisten kanssa vastaamaan toimintaympäristön muutoksen asettamia vaatimuksia. Lakisääteisistä tehtävistä ei voida missään vaiheessa eikä tilanteessa tinkiä. Henkilöstöä ei voi tulevaisuudessaakaan kuormittaa jatkuvasti painopistemaisesti, vaan tarvitaan yksinkertaisesti enemmän tekijöitä.

TYÖAIKAKOKEILU toimeenpantiin Merivoimissa menestyksekkäästi. Kokeilu mahdollisti jaksamisen turvaamista kehittävien keinojen käytön yhdessä Rannikkolaivaston laivueessa noin vuoden ajan. On täysin kiistatonta, että jo yhdellä valmiusvapaalla on merkittävä henkilöstön palautumista ja jaksamista edistävä vaikutus. Kaikille valmiustehtäviä suorittaville henkilöille soisi mahdollisuuden samaan jo pelkästään yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Ajatuksena: jos merivoimat perustettaisiin nyt, tuskin toteuttaisimme työajan suunnittelua keinotekoisesti kolmen viikon jaksoihin rajattuna?

NÄKEMYSEROT eri ammattiliittojen ja puolustusministeriön välillä ovat tukahduttaneet työssä jaksamisen kehittämisen jatkamisen merivoimallisella tasolla. Vaikuttaa vahvasti siltä, että tie ulos vallitsevasta patti-tilanteesta kulkee joko lainsäätäjän kautta tai yhdessä neuvottelemalla ja sopimalla. Henkilökohtaisesti toivon valittavaksi jälkimmäisen väylän.

Kansainväliset harjoitukset ovat Merivoimien arkipäivää

TEKSTI **THOMAS GENTZ**

Komentajakapteeni, Merivoimien esikunnan koulutussektori

KUVAT **MERIVOIMAT**

Harjoitustoiminta on ollut Merivoimien jokapäiväistä toimintaa itsenäisyyden alusta alkaen. Nyt kansainvälisen harjoitustoiminnan osuus tulee kasvamaan ainakin laadullisesti mitattuna, mikä Merivoimissa otetaan vastaan ”Business as Usual”.

Kansainvälinen harjoitustoiminta on alkanut laivastojoukkojen osalta 1990-luvulta ja kehittynyt tähän päivään lähes täysin Nato-yhteensopivaksi osaamisen, tekniikan ja toimintatapojen näkökulmasta.

Suomen ja Ruotsin laivastot aloittivat kahdenvälisen harjoitustoiminnan LOVIISA-harjoitusten muodossa. Rannikkojoukkojen kansainvälinen harjoitustoiminta on kehittynyt nykypäivän loistonsa vuosituhannen alusta ja sitä on kehitetty pitkäjänteisesti ruotsalaisten kanssa.

Monitoimialus Louhi ja ruotsalainen sukellusvene yhteisessä FISE-harjoituksessa.

Merivoimien kansallinen harjoitustoiminta on vakiintunut nykymuotoon 2020-luvulla. Alkukesästä järjestetään *Meritaisteluharjoitus* (MTH) ja syksyn lopulla järjestetään *Meripuolustusharjoitus* (MEPU). MTH on taistelutekninen harjoitus, jossa koulutusjoukkona (training audience) on pääosin Merivoimien joukko-osastot; Rannikkolaivasto, Rannikkoprikaati, Uudenmaan prikaati ja Merisotakoulu ja niiden alaiset joukkoyksiköt.

MEPU on taktisen tason harjoitus, jonka johtaa Merivoimien komentaja johtoesikuntansa tuella ja siihen osallistuu niin ikään kaikki edellä mainitut joukko-osastot. MEPU:ssa harjoitellaan Merivoimien taistelua eli meripuolustusta kokonaisuutena. Rajavartiolaitos osallistuu lähes poikkeuksetta joukoillaan, valvontakoneillaan tai aluksillaan Merivoimien harjoituksiin.

Merivoimat on urauurtavasti avannut nämä edellä mainitut harjoitukset myös kansainvälisiksi harjoituskokonaisuuksiksi. Kansainvälisesti MTH tunnetaan nimellä *Shallow Waters* ja MEPU nimellä *Freezing Winds*. Harjoituksen nimen perään lisätään kyseinen vuosiluku – kuten loppuvuonna järjestettävä *Freezing Winds 2022*.

PUOLUSTUSVOIMIEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN HARJOITUSYHTEISTYÖHÖN ON OSA SUORITUSKYKYJEN YLLÄPITOA JA KEHITTÄMISTÄ.

Osallistumista kansainvälisiin harjoituksiin arvioidaan seuraavin periaattein; osallistuminen on suunnitelmallista rahoitus mukaan lukien ja sen on tuotettava lisäarvoa Suomen puolustukselle (Puolustusvoimien tehtävät). Arvioitaessa osallistumista painotetaan harjoituksia, jotka parhaiten kehittävät joukkojen suorituskykyä, yhteensopivuutta, yhteistoimintakykyä ja valmiutta.

Osallistumisen painopiste on vaativissa kansainvälisissä harjoituksissa. Lisäksi painottuvat harjoitukset, joita ei voida tai joita ei ole tarkoituksenmukaista järjestää itse. Muita harkintaan vaikutta-

PITKÄAIKAISIN MERIVOIMIEN harjoitus on Merisotakoulun toimeenpanema koulutuspurjehdus. Se on tehty lähes jokavuotisesti aina *Suomen Joutsenen* valtameripurjehduksista saakka.

Koululaiva *Matti Kurki*, entinen *HMS Porlock Bay*, jatkoi Suomen Joutsenen koululaivaroolia ja toteutti 16 koulutuspurjehdusta.

Miinalaiva *Pohjanmaa* jatkoi niin ikään Matti Kurjen perinteitä ja toteutti lähes joka vuosi koulutuspurjehduksen aina siihen saakka, kun Merivoimat luopui aluksesta. Nykyään koulutuspurjehdukset toimeenpannaan *Hämeenmaa*-luokalla. Purjehduksen päämääränä on kouluttaa aluksen henkilökuntaa, miehistöä ja Merisotakoulun kadetteja.

Pitkien matkojen tarkoituksena on totuttaa henkilöstö pitkäkestoiseen merivahtipalvelukseen.

Suomen saaristo tarjoaa haastavan ympäristön kaikkien puolustushaarojen joukoille.

via tekijöitä ovat osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin. Lisäksi kansainväliseen harjoitustoimintaan osallistumisen tulee palvella osallistuvien joukkojen näkökulmasta joukon koulutuksen ja osaamisen kokonaisuutta ja siihen saatavaa uutta oppia tai osaamista.

Isäntämaalla on lisävelvoitteita

Kaikessa harjoitustoiminnassa päämääränä on ylläpitää ja kehittää laadittujen operatiivisten suunnitelmien edellyttämää johtamis- ja toimeenpanovalmiutta sekä henkilöstön osaamista operatiivisessa johtamisessa. Viime vuosien aikana kotimaassa järjestettävien kansainvälisten harjoitusten päämäärinä on korostunut isäntämaatuki (Host Nation Support, HNS). Maahan tulevan ulkomaalaisen joukon tukitoimet, palvelut ja turvallisuus ovat tärkeä osa kansainvälistä harjoitustoimintaa.

Merivoimien 2000-luvun tärkeimmäksi KV-harjoitukseksi on muodostunut *BALTOPS*-harjoitus (Baltic Operations), joka järjestetään vuosittain Itämeren alueella. Harjoitus on pisimpään yhtäjaksoisesti järjestetty harjoitus – jo vuodesta 1972 alkaen. *BALTOPS*-harjoituksen suunnittelee Strike Force Naton esikunta Lissabonissa ja sen johtaa Yhdysvaltojen 6.

Laivaston komentaja. Suomi on ollut harjoituksessa mukana lähes joka kerta vuodesta 1993 lähtien. Harjoitus on myös järjestetty osin Suomen alueella. Suomi toimi isäntämaana noin 600 sotilaan vahvuisen amfibio-osaston osaharjoitusvaiheelle Syndalenissa kesäkuussa 2016.

Suomen saariston ainutlaatuinen ja haastava harjoitusympäristö mataline vesistöineen ja lukuisine saarineen tarjosi harjoitusjoukoille haastetta merellä ja maalla. *BALTOPS*-harjoituksessa yhdistyy Merivoimien joukoille sekä laivastojoukkojen että amfibiojoukkojen toiminta ja se palvelee myös Ilmavoimien hävittäjien suorituskykyjen harjoittelua. *BALTOPS* on laajimpia yhteisoperaatioharjoituksia Itämerellä.

Ukrainan sodan alettua ja toimintaympäristön ennustettavuuden heikentyessä Puolustusvoimat aloitti kansainvälisen harjoitustoiminnan suunnittelun keväällä 2022.

Merivoimat oli ennakoiden tiivistänyt harjoitustoimintaa laivastoyksiköiden *PASSEX*-koulutustahtaumilla (Passing Exercise), joiden tarkoituksena on toimia muiden maiden laivastojoukkojen kanssa, kun nämä navigoivat Suomen lähialueilla.

PASSEX-toiminta on vakioitunut harjoitusmuodoksi laivastojoukoille 2000-luvulla. PASSEX-tapahtumat voivat olla mm. matalan kynnyksen ja tavoitteiden koulutustapahtumia, joissa voidaan harjoitella perustoimintoja eri kokoonpanoissa olevissa alusosastoissa, esimerkiksi lippu- ja vilkkuviestitysharjoitteita tai muodostelmassa navigointia. Vaativimpiakin toimintoja harjoitellaan esimerkiksi laivatykistöammuntojen tai ilmapuolustustehtävien harjoittelussa. Usein myös Ilmavoimat osallistuvat PASSEX-tapahtumiin, jolloin saadaan aidompaa ja realistisempaa maalitoimintaa sekä luodaan tietyistä tapahtumista vaativimpia esimerkiksi alusosastoil-matorjuntaan tai tilannekuvaharjoitteisiin.

Itämeri vetää sotalaivoja puoleensa

Vuoden 2022 aikana Merivoimat on toimeenpannut kymmeniä PASSEX-tapahtumia mm. Saksan, Yhdysvaltojen ja Ranskan laivaston alusten välillä. Lisäksi Naton pysyvien alusosastojen kanssa toimeenpannaan vuosittain PASSEX-tapahtuma alusosastojen kanssa. Laivastolle alusosastojen kanssa toimiminen onkin normaalia rutiinia.

PASSEX-tapahtumat voivat kestää tunneista vuorokausiin riippuen suunnitteluajataulusta ja alusten käytössä olevasta ajasta Suomen lähialueella. Usein ennen tai jälkeen PASSEX-tapahtumia alukset suorittavat satamavierailun Suomen satamiin,

joko Helsinkiin tai Turkuun. Satamavierailut saavat usein laajaa mediahuomiota ja kiinnostavat kansalaisia iästä ja asemasta riippumatta.

Suomen ja Ruotsin useita vuosia kestänyt yhteisten toimintojen kehittäminen on edennyt myös harjoitustoiminnan saralla. Tästä on vakiintunut Puolustusvoimissa termi *FISE*-yhteistyö tai -harjoitustoiminta. Harjoitukset tai niiden kehikset on nimetty *CBT*-harjoituksiksi (Cross Border Training). FISE-yhteistyö kulminoitui pääasiäisenä ruotsalaisen sukellusveneen osallistumiseen Rannikkolaivaston toimeenpanemaan sukellusveneentorjuntaharjoitukseen Suomen alueella. Tämä ”harvinainen herkku” – kuten Merivoimien komentaja silloin twiittasi – oli Gotland-luokan sukellusvene *HSWMS Uppland*, joka saapui Suomeen. Merivoimat sai sitä ”harvinaista herkkua” sukellusveneen etsintään ja torjuntatoimiin oikean sukellusveneen ollessa mukana.

Rannikkolaivaston 7. Pintatorjuntalaivue osallistui elokuussa PASSEX 2022 -harjoitukseen Suomenlahdella. Hamina-luokan ohjusveneen taustalla Wasp-luokan maihinnousutukialus USS Kearsarge.

Heinäkuussa Merivoimat sai tiedon, että Yhdysvaltojen merijalkaväen (US Marine Corps) **22 Marine Expeditionary Unit / Kearsarge Amphibious Ready Group** (22MEU / KSGARG) on kyntämässä merta alusosastonsa kanssa Välimereltä kohti Itä-merta ja Suomen rannikkoa. Merivoimat oli harjoitellut **USS Kearsargen** kanssa viimeksi toukokuussa PASSEXin muodossa. Merivoimat aloitti välittömästi ponnekkaat suunnittelutoimet ja sai aikaiseksi noin kuukaudessa – joka on erittäin lyhyt aika – kaikkien Merivoimien joukko-osastojen avulla noin kahden viikon harjoitusrupeaman, jota kutsuttiin nimellä Amphibious Training Event 1 (ATE1).

WASP-luokan maihinnousutukialus **USS Kearsarge** (LHD3 Landing Helicopter Dock) kiinnittyi Helsingin Hernesaareen elokuun alussa ja sai valtavan medianäkyvyyden. Alus aiheutti median mukaan jopa jonkinasteisen kansainvaelluksen, kun ihmiset

NATO-JÄSENYYS TULEE AVAAMAAN AIEMMIN SULJETTUJA HARJOITUKSIA MYÖS SUOMEN MERIVOIMILLE.

halusivat nähdä valtavan kokoisen aluksen satamassa, ja tukkivat samalla Hernesaaren kadut. Aluksella järjestettiin mediatilaisuus, jonne osallistui Merivoimien komentajan lisäksi mm puolustusministeri, ulkoministeri ja Yhdysvaltojen Suomen suurlähettiläs.

USS Kearsargen satamavierailun jälkeen Merivoimat aloitti harjoitustoiminnan. Harjoituksen yhtenä merkittävimpänä tavoitteena oli isäntämaatuen antaminen. Merivoimien Rannikkoprikaati oli nimetty isäntäjoukko-osastoksi ja vastasi käytännön tuen antamisesta. Harjoitus oli enemmän rannikkosodankäyntiin painottunut, vaikkakin laivasto teki PASSEX-tyyppisesti omia harjoitteitaan yhdysvaltalaisten alusten kanssa Suomenlahdella ja Pohjois-Itämerellä.

Alusosastoon kuului USS Kearsargen lisäksi **USS Arlington** (LPD24 Landing Platform Dock) ja **USS Gunston Hall** (LSD44 Landing Ship Dock). Arlington ja Gunston Hall toimivat merellä eivätkä saapuneet

NATO-JÄSENYYS TULEE AVAAMAAN AIEMMIN SULJETTUJA HARJOITUKSIA MYÖS SUOMEN MERIVOIMILLE.

Suomeen satamavierailulle. Tämä ei kuitenkaan estänyt harjoitustoiminnan järjestämistä. Uudenmaan prikaati harjoitteli muun muassa USS Gunston Halliin tukeutumista omilla veneillään. USS Kearsage pitää sisällään kolme LCAC-ilmatyynyalusta (Landing Craft Air Cushion) ja kaksi LCU-alusta (Landing Craft Utility).

ATE1 -joukkojen harjoituksen pääpaino oli rannikkosodankäynnin eri osa-alueiden harjoittelussa. Kokonaisuus koostui osaharjoituksista, jotka olivat eripituisia vaihdellen tunneista vuorokausien keskeisiin osaharjoituksiin, joita kertyi noin 20 kappaletta. Merivoimista harjoitukseen osallistui Uudenmaan prikaatin ja Rannikkoprikaatin valmiusyksiköt sekä reserviläisiä.

Reserviläisten sitoutuminen ja into osallistua tähän harjoitukseen oli erinomainen osoitus heidän maanpuolustustahdostaan ja osaamisestaan sekä kyvystään toimia laadukkaasti, osin jopa hyvinkin haastavissa tehtävissä. ”Reservissä on voimamme” -

kuten Rannikkoprikaatin komentaja osuvasti lausui eräässä haastattelussa.

Ilmatoiminta on voimakkaasti mukana

Toinen merkittävä osuus harjoituksessa oli ilmatoiminta ja etenkin sen laajuus. Harjoituksessa suoritettiin noin 100 lentosuoritusta tai -kierrosta 10 päivän aikana useilla eri kalustotyypeillä. Pääsääntöisesti lentotoiminta koostui 22MEU:n omasta lentokalustosta, mutta yhteistoimintaharjoitteita suoritettiin myös Ilmavoimien ja Maavoimien lentokaluston kanssa. Yksittäisistä lentokierroksista suurin oli Utin Jääkärirykmentin johtama *Heavy Lift*, johon osallistui toistakymmentä helikopteria.

22MEU:n USS Kearsargella käytettävissä oleva lentokalusto on varsin vakuuttava. Kalustoon kuuluu MV-22 Osprey tiltrotor -koneita, AH-1Z Viper-taisteluhelikoptereita, UH-1Y Venom -koptereita, MH60 Sea Hawk-monitoimikoptereita ja AV-8Bs Harrier II STOVL-hävittäjiä (Short Take-Off Vertical Landing). Näitä yhdysvaltalaiset kutsuivat osuvasti lisänimellä ”Thunder Chickens”. Lisäksi 22MEU:lla oli kahta erityyppistä miehittämätöntä ilma-alusta.

Merivoimien esikunta vastasi ilmatoiminnan koordinoinnista yhteistoiminnassa 22MEU:n yhteysupseerien kanssa. Koordinoinnin päätaavoite, turvallisuus, saavutettiin erinomaisesti ja harjoitus tarjosi

Merivoimien Jehu-luokan kuljetusvene maihinnousualus USS Gunston Hallin lastitilassa.

Rannikko-ohjus RO2006 (Euro Spike ER) on tehokas alusten torjunnassa.

oppimismahdollisuuksia sekä Merivoimien esikunnan ilmakoordinaattoreille että 22MEU:n yhteysupseereille. Näiden alusten ilmakoordinointi Suomen ilmatilassa Merivoimien esikunnan toimesta oli erittäin vaativa suoritus, josta ilmakoordinaattorit suoriutuivat erinomaisesti.

ATE1 oli Merivoimille ja Puolustusvoimille merkittävä ponnistus, josta kaikki osapuolet suoriutuivat erittäin laadukkaasti ja ammattitaitoisesti. Suurin kunnia ja kiitos kuuluukin ehdottomasti harjoituksen suunnittelijoille ja valmistelijoille. Merkittävä havainto ATE1:n jälkeen olikin, että onnistumisen yksi avaintekijä oli se, että suunnittelijat ja valmistelijat olivat myös harjoituksen toimeenpanijoita. Toinen merkittävä havainto on, että lyhyestä suunnitteluajasta huolimatta Merivoimat ja sen joukko-osastot mukautuivat tilanteeseen, etenkin kun samaan aikaan oli lomakausi, joukkotuotannon saapumisen palvelukseen astuminen sekä muu suunniteltu toiminta. Tämä sai myös huomiota ja kiitosta yhdysvaltalaisen joukkojen komentajien toimesta.

Harjoituksia riittää joulukuuhun asti

Loppuvuoden aikana Merivoimat toimeenpanee *Navy Training Event 1:n*, jossa suoritetaan PASSEX-tapahtuma Ranskan laivaston fregatin Aquitanen kanssa. Tämän lisäksi toimeenpannaan ATE2,

joka on Uudenmaan prikaatin järjestelyvastuulla syys-marraskuussa. ATE2:een osallistuu Yhdysvaltojen merijalkaväen *Combat Logistics Detachment 6*. Se valmistautuu samalla osallistumaan myös Merivoimien syksyn pääsotaharjoitukseen, kansainväliseen *Freezing Winds 2022* -harjoitukseen.

Freezing Winds 2022 on laajin harjoitus Merivoimissa sitten vuoden 2018 *Northern Coasts* -harjoituksen. Merivoimat tiedottaa harjoituksesta marraskuun aikana. Omiemme lisäksi tulee joukkoja olemaan ainakin Ruotsista, Saksasta, Yhdysvalloista ja Liettuasta. Laivastojoukkoja osallistuu myös runsaasti edellä mainituista maista. Freezing Winds 2022 harjoitus aika on marraskuun ja joulukuun taitteessa – kannattaa seurata Merivoimien viestintää ja tiedotteita.

Naton pysyvät alusosastot saattavat tulla myös loppuvuoden aikana Suomen lähivesille, ja ne otetaan innolla mukaan harjoitustoimintaan. Vuoden 2023 harjoitustoiminta on suunniteltu ja sen hyväksyntäprosessi etenee Pääesikunnan johdolla syksyn aikana. Vuoden 2023 osalta ei ole merkittäviä muutoksia tiedossa. Kuten Merivoimien komentajakin on maininnut, mahdollinen Nato-jäsenyys tulee avaamaan aiemmin suljettuja harjoituksia myös Merivoimille. Samalla Merivoimien omat harjoitukset saattavat lisätä muiden jäsenmaiden kiinnostusta osallistua entistä aktiivisemmin. ■

Raakaöljy aseena

Ympäristökatastrofeja ja -terrorismia

TEKSTI **ERKKI SINIVAARA**

Komentaja evp.

FT

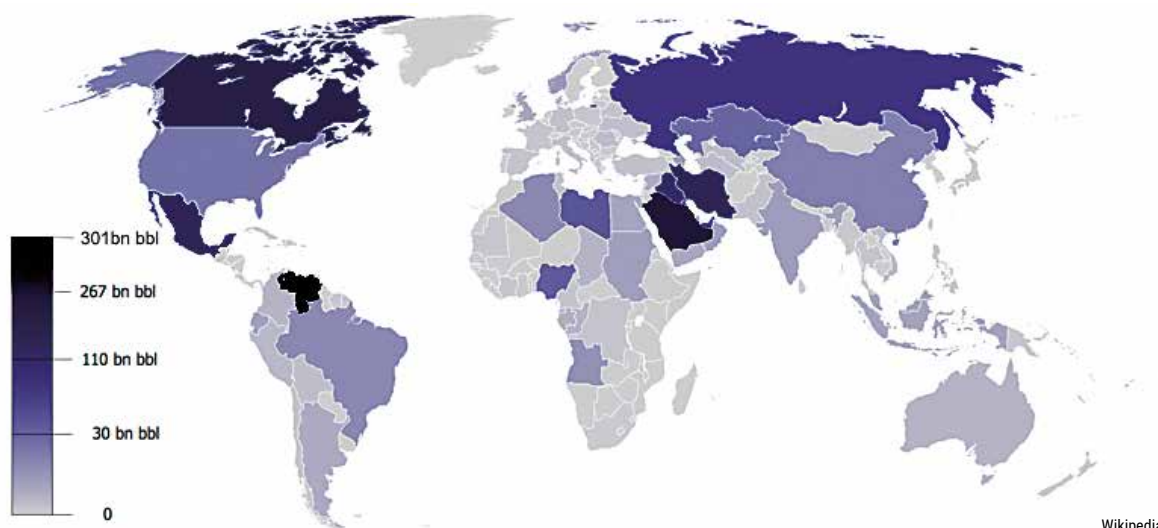

Öljyllä on ollut vahva asema energian lähteenä ja hyvinvoinnin tuottajana teollistuneiden yhteiskuntien kehityskaaressa. Öljy on myös aiheuttanut taloudellisten ja poliittisten ongelmien lisäksi myös vakavia ongelmia.

■ ■
Öljyesiintymät ovat jakautuneet eri valtioiden alueille geologisin perustein piittaamatta valtioiden rajoista tai ihmisten tarpeista. Suuria öljytuottajamaita ovat mm. Saudi-Arabia, Venäjä, USA, Iran, Meksiko, Norja ja Kiina. Öljyntuotannon geopolittinen dilemma konkretisoituu siinä, että vain hyvin harvat alueet maailmassa ovat olleet tuotannon ja kulutuksen kanssa kohdatusten. Suurin maantieteellinen epätasapaino tuotannon ja kulutuksen välillä vallitsi Euroopassa.

Eurooppa on korkean teollisuusasteen aluetta, jonka öljyreservi on pienehkö Britannian ja Norjan öljyvarannoista huolimatta, kun taas Opecin jäsenvaltiot ja Venäjä tuottavat paljon enemmän kuin ne kuluttavat. Alueellisen kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa hallitaan merkittävässä määrin raakaöljyn merikuljetuksilla ja öljyputkiverkostolla.

Öljyä käytettiin aseena Persianlahden sodassa (2.8.1990–28.2.1991). Irakilaiset hyökkääjät laskivat öljyä maastoon esteeksi ja sytyttivät satoja öljylähteitä palamaan Kuwaitin alueella.

Wikipedia

Maailmanlaajuiset öljyvarannot vuonna 2013. Suurimmat varannot ovat Venezuelalla ja toiseksi suurimmat Saudi-Arabialla.

Tankkereiden öljykuljetuksiin on aina liittynyt ympäristövahinkoriski. Riskin suuruus on riippunut lastina olevan öljyn määrästä ja laadusta, navigointi- ja alusteknologiasta, vuodenaikasta ja alueellista tekijöistä. Suuret tankkerit kuljettavat jättimäisiä öljylasteja ensisijaisesti Lähi-Idästä. Öljykuljetusten määrän kasvaessa myös öljyonnettomuudet lisääntyvät. Taloudelliset ja luontoarvot joutuvat törmäyskurssille eurooppalaista hyvinvointia rakennettaessa.

Yksittäiset karilleajot ilmentävät usein tiettyjen kehityskulkujen aikaansaamia riskejä. Hyvä esimerkki huonosta riskienhallinnasta on tankkeri *Torrey Canyonin* haaksirikko. Onnettomuus oli monien

yhteensattumien summa ja sellaisenaan öljypäästöä oli vaikea ennustaa. Kun onnettomuusriskejä aiheuttavia tekijöitä ei pyritty hallitsemaan tai riskien hallinta laiminlyötiin, niin vakava karilleajo tapahtui.

Bruttovetoisuudeltaan 120 000 tonnia ja 300 metriä pitkä supertankkeri *Torrey Canyon* (kuvassa) ajoi karille Englannin lounaisrannikolla varhain aamulla maaliskuun 18. päivänä vuonna 1967. Karilleajo ilmentää riskinhallintaan liittyvien tekijöiden moninaisuutta. Alus oli aikakautensa kolmanneksitoista suurin kauppalaiva ja sitä pidettiin ensiluokkaisena aluksena öljynkuljetuksiin. Valtavan öljybuumin aikana 1960-luvulla tankkeri oli modifioitu ja sen aikaisempi öljynkuljetuskapasiteetti oli kaksinkertaistettu japanilaisella telakalla.

Paikallisen alueen merikartan puutte, voimakkaat merivirrat, avomerelle tarkoitetun paikanmäärittäslaitteen käyttö ja autopilotin epäonnistunut hallinta johtivat siihen, että laiva ajoi karille täydessä vauhdissa Pollard-karikon Seven Stones -riutalle. Meri täyttyi öljystä. Kohtalokkaiden virheiden takia mereen valui 119 000 tonnia raakaöljyä. Syntyneet taloudelliset ja ekologiset vahingot olivat jättimäiset Englannin ja Ranskan rannikolla. Aikanaan oikeus totesi aluksen päällikön olleen yksin vastuussa onnettomuudesta.

SÄELTYÄSÄ

Viikon kuluttua karilleajosta Britannian hallitus aloitti aluksen ja lastin polttamisen siinä paikassa, missä se silloin oli. Kuninkaallisen laivaston lentokoneet pommittivat Liberian lipun alla purjehtinutta tankkeria palo- ja räjähdepommeilla, jotka aiheuttivat massiivisen tulipalon ja aluksen uppoamisen.

Mereen päässyt öljy oli ehtinyt jo ennen tuhoamisoperaatiota aiheuttaa vakavia ympäristövahinkoja Ranskan ja Englannin rannikoilla. Noin 119 000 tonnia raakaöljyä tappoi tuhansia lintuja ja samalla öljy uhkasi tuhota merestä riippuvaisten paikallisten ihmisten elinkeinojen harjoittamisen. Operaatio *Torrey Canyon* oli siihen asti tapahtuneista merivahingoista kaikkein kallein. Itse laivan menetys maksoi 16,5 miljoonaa dollaria, öljylastin menetys miljoona dollaria sekä englantilaisten ja ranskalaisten omat alueelliset puhdistustyöt yhteensä 14–16 miljoonaa dollaria.

Mustaa merta Itämerellä

Kaikkialla länsimaissa viranomaiset heräsivät *Torrey Canyonin* onnettomuuden jälkeen öljyntorjunnan tarpeellisuuteen. Myös Suomessa säikähdettiin onnettomuuden seurauksista, puhuttiin pal-

jon öljyntorjunnasta ja sen suunnittelusta – eikä lopulta tehty juuri mitään. Sen jälkeen, kun onnettomuusuhka oli vähitellen väistynyt ja osin jo unohduttu, ei enää ollutkaan helppo perustella etukäiteistä valmistautumista onnettomuuksien varalle omilla vesialueilla.

Pari vuotta myöhemmin öljynkuljetusten riskeistä tuli todellisuutta myös Suomessa, kun vuonna 1969 Suomen vesialueella tapahtui kaksikin öljytankkerionnettomuutta. *Palvan* ja *Raphaelin* onnettomuuksissa mereen vapautui muutama sata tonnia öljyä (vrt. *Torrey Canyon* yli 100 000 tonnia). Silti Suomenkin rannikkovesillä tuhannet vesilinnut kuolivat ja rannat tahiintuivat öljystä.

Sanomalehdet täyttyivät järkyttyneistä kommenteista, joissa vaadittiin nopeita toimia öljyntorjuntakapasiteetin parantamiseksi. Niin myös luvattiin tehdä, mutta kun vuosia kului, eikä uusia vakavia öljyonnettomuuksia tapahtunut, onnettomuudet ja niiden tuhot jäivät päivänpolttavampien aiheiden alle. Ja niin unohtui öljyntorjuntavalmiuden kehitystyö.

Keväällä 1979 toistuivat lehdistön sivuilla täsmälleen samat kysymykset kuin kymmenen vuotta aikaisemmin: miten oli mahdollista, että varau-

Rantojen puhdistaminen öljyonnettomuuden jäljiltä on erittäin työlästä ja aikaa vievää raskasta työtä.

LEHTIKUVA

Neuvostotankkeri *Antonio Gramsci* ajoi karille Porvoon edustalla 6.2.1987. Mereen pääsi 570–650 tonnia raaköljyä, josta saatiin kerättyä vain pieni osa. Öljytuho vaikutti pitkään Suomenlahden kalakantoihin ja veden tilaan.

tuminen öljyonnettomuuksiin oli aivan lapsenken-gissään. Suomen viranomaiset olivat jäiden keskel-lä vellovan öljyn suhteen täydellisen voimattomia. He saattoivat vain toivoa, että tuuli pelastaisi Suo-men rannat ja painaisi öljyn jonnekin muualle. Niin todellakin tapahtui, hetkeksi. Käytyään liikaamassa Tukholman saariston rantoja öljysaaste palasi tuu-len suunnan muututtua uudelleen Suomeen ja Ah-venanmaalle. Julkisuuden paineessa Suomessa pää-tettiin, että nyt oli korkea aika varautua vastaaviin onnettomuuksiin ja panna öljyntorjuntakyky lopul-takin kuntoon.

Antonio Gramscin ensimmäisen onnettomuuden jälkeen teknistä valmiutta öljyntorjuntaan paran-nettiin hankkimalla Merenkulkuhallituksen käyt-töön öljyntorjunta-alus *Hylje*. Aikaisemmat onnet-tomuudet olivat kuitenkin osoittaneet, että öljyntor-junta vaatii paljon muutakin kuin tekniikkaa, kuten toimivaa kriisijohtamista, selkeää vastuunjakoja se-kä yhteistyötä naapurivaltioiden kanssa.

Antonio Gramscin toinen onnettomuus tapahtui kevättalvella 1987 Porvoon edustalla, itäisellä Suo-

menlahdella. Tälläkin kertaa öljyntorjunta jäiden seasta osoittautui liian vaikeaksi, ja julkisuudessa kysyttiin jälleen, että miksi öljyntorjuntavalmiutta ei ollut kehitetty, vaikka siihen oli ollut aikaa vuosi-kausia.

Suomen nykyistä öljyntorjuntavalmiutta ja -ky-kyä voidaan pitää kohtuullisen hyvänä. Öljyntorjun-takyvyn rakentaminen on vienyt vuosikymmeniä ja vaatinut takaajakseen *Palvan*, *Raphaelin* ja *Antonio Gramscin* pahat öljypäästöt. Viimeistään nämä öl-jjonnettomuudet lopettivat öljyntorjuntaan liitt-yvän sanahelinän. Puheet muuttuivat teoiksi vuoden 1987 jälkeen. Niin torjuntakaluston kuin menetelmi-enkin osalta on otettu valtaisia kehitysaskleita. Silti yksi ongelma on edelleen yli kaiken – Itämeren öljyn-torjunnan ongelmana on ja pysyy talvi ja talven jäät.

Öljyllä ympäristöterrorismia

Tammikuun 16. päivänä 1991 YK:n valtuutuksin 32 valtion muodostama sotilaskoalitio hyökkäsi Kuwai-tiin. Isku tapahtui yli kuusi kuukautta sen jälkeen,

kun **Saddam Husseinin** Irak oli valloittanut Kuwaitin ja kieltäytynyt vetäytymästä sieltä. Lännen hyökkäyksen tavoite oli vapauttaa Kuwait ja estää diktaattorin valtaapöytäkäynnit hallita alueen öljyvarjoja. Öljyvarjojen hallintaan liittyvä sotilasoperaatio alkoi ilmahyökkäyksellä, joka jatkui maavoimien iskulla.

Sotatoimien alettua Saddam Husseinin joukot, estääkseen amerikkalaisten maihinnousun Kuwaitiin, käyttivät öljyasetta ja valuttivat jättimäisen mustan mönjäpatjan Persianlahteen. Öljyä irakilaiset valuttivat mereen kahdeksasta öljytankkerista, öljyalostamolta ja kahdesta terminaalista sekä öljysäiliöistä. Meren saastuttamisen jälkeen irakilaiset pelkäsivät yhä yhdysvaltalaisen amfibiojoukkojen maihinnousua. Maihinnousun estoon Husseinin joukot kaivoivat pitkän vallihaudan mahdolliselle maihinnousualueelle. Kaivanto täytettiin raakaöljyllä.

Irakin käyttämä öljyase oli häikäilemätön ympäristöön kohdistuva terroristiteko. Persianlahteen valui miljoonia barreleita raakaöljyä. Kertaluokkainen öljypäästönsä se oli siihen asti historian suurin.

Öljypäästöä jatkettiin vielä seuraavat kolme kuukautta 6000 tynnyrin päivävuuhdilla. Öljy levittäytyi 160 kilometrin pituudelle ja yli 60 kilometrin levyiselle alueelle. Pahimmillaan öljykerroksen paksuus merellä oli yli 12 senttimetriä. Pelkkä öljyn valuttaminen pitkien rantoja ja merta ei irakilaisille riittänyt. Pakotettuna perääntymään he sytyttivät 732 öljylähdettä tuleen. Öljyä paloi Kuwaitin öljy-yhtiön mukaan kuusi miljoonaa tynnyrillistä päivässä.

Mereen valutetusta öljystä suurin osa pysyi Saudi-Arabian alueella. Yli 700 kilometriä ranta-alueita saastui. Öljyntorjuntaa häittäsi koko ajan käynnissä oleva sota ja öljylähteiden palot. Öljypäästö vaurioitti sedimenttejä vielä sodan jälkeenkin yli vuoden ajan. Ongelmista huolimatta heinäkuun loppuun mennessä valtaosa öljystä oli saatu kerättyä. Samaan aikaan torjuntatöiden kanssa savuna ilmaan paloi satoja miljoonia tynnyrillisiä öljyä vuoden 1991 tammikuusta marraskuuhun. Saneeraustöiden Persianlahdella arvioidaan maksaneen 210–540 miljoonaa dollaria. ■

SUOMALAINEN ORBIS OY ON TOIMITTANUT LUOTETTAVIA TIEDONSIIRTORATKAISUJA JO VUODESTA 1949.

Toimitamme maanpuolustuksen erityisvaatimuksiin suunniteltuja kestäviä ja laadukkaita komponentteja, jotka takaavat kriittisten järjestelmien korkean teknisen suorituskyvyn, sekä suojauksia ja mittalaitteita, joilla varmistetaan tiedonsiirtoverkon toiminta vaativissa olosuhteissa. Toimimme luotettujen päämiesten kanssa ja valikoimamme kattaa myös MIL-standardin mukaiset tuotteet.

Orbis Oy | Vanha Kaarelantie 9, 01610 Vantaa | www.orbis.fi | p. 020 478 8600

Nord Stream 1 ja Nord Stream 2 -kaasuputkissa havaittiin ilmeisesti tahallaan aiheutettuja vuotoja syyskuun lopulla. Kaasuputkien vuotokohtien lähellä Bornholmin syvänteessä on paikka, jonne on toisen maailmansodan jälkeen upotettu 50 000 tonnia kemiallisia aseita.

Irakin sotajoukot tekivät historian suurimman ekologisen terroristiteon. Teon, jota maailmassa ei ole ennen nähty. Vielä vuoden Kuwaitin vapautumisen jälkeen rannoilta löytyi öljyisiä jalanjälkiä ja laajalti öljypalojen mustuneita jäänteitä. Osa öljystä on edelleen meren hiekkapohjassa. Kuwaitin ympäristötuho osoittaa diktaattorin piittaamattomuuden käyttää öljyä myös ympäristöä tuhoavana aseena.

Uhkaskenaario Itämerellä

Elämme aikaa, jossa totuuksia paljastuu ja valheet nousevat esiin. Venäjä **Vladimir Putinin** johdolla on sanoutunut irti lännen moraaliyhteisöstä ja pyrkii luomaan oman maailmanjärjestyksensä. Venäjä käy aloittamaansa Ukrainan sodan lisäksi energiasotaa Euroopan Unionia vastaan.

Venäjän ja EU:n taloussota, jossa aseina ovat lännen talouspakotteet ja venäläinen energia, kiihtyy kylmien vuodenaikojen lähestyessä. Venäläisen öljyn ja kaasun vahvasta roolista Euroopassa on kehittynyt turvallisuusriski. Fossiiliset polttoaineet ovat olleet kuuma peruna Venäjän ulkomaan-

suhteissa. Entinen kaupallinen näkökulma energia-asioissa näyttää väistyneen, mikä näkyy siinä, että Venäjä pyrkii merkittävien häiriöiden synnyttämiseen luonnonvarojen markkinoilla. Häiriötiloilla se synnyttää epävarmuutta. Epävarmuus puolestaan nostaa hintoja ja aiheuttaa ongelmia sekä levottomuutta Euroopassa.

Venäjä on viime vuosina ja kuukausina aika-ajoin uhkaillut Suomea ja Ruotsia vakavilla sotilaallisilla ja poliittisilla seurauksilla. Kriittisen propagandan taustalla on molempien maiden liittyminen puolustusliitto Natoon. On kuitenkin epätodennäköistä, että Venäjällä olisi voimavaroja kuluttavan Ukrainan sodan takia halua ja kykyä aloittaa sotilaallisia operaatioita sen paremmin Suomea kuin Ruotsiakaan vastaan. Väkivaltaisen toiminnan sijaan hybridiympäristössä vaikuttaminen on Venäjälle lähes arkipäivää.

Kun diktaattori joutuu ahtaalle, hän voi ryhtyä aivan arvaamattomiin tekoihin. Diktaattori ja tämän lähimmäiset apulaiset ajattelevat usein toisin kuin länsimaiset poliitikot. Paikalliset hallitsijat ja vahvat miehet eivät useinkaan pelkää sen enempää siiviili- kuin sotilastappioita. Heitä kiinnostaa enem-

män hengissä ja vallassa säilyminen. Sellaiset käsitteet kuin ympäristö, ihmisoikeudet ja tappiot ovat silloin vähemmän tärkeässä osassa. Selkkauksia ja sotia edeltävässä siviili- ja sotilassuunnittelussa on sen vuoksi annettavaa paljon tilaa erilaisille ja jopa mahdottomalta tuntuville ajatuksille.

Jos Venäjän diktaattorilla ei ole voimaa iskeä Suomea tai Ruotsia vastaan, niin hänelle jää jäljelle yksi suuri vaikuttamisen kohde: Itämeri. Historiallisten analogien käyttö on aina kyseenalaista. Ei voi olla kuitenkaan palauttamatta mieliin Saddam Husseinin ekologisista terroristitekoja Kuwaitissa ja Persianlahdella vuonna 1991. Putinin Venäjä voi järjestää jättimäisen öljypäästön Itämeren alaan alueella.

Itämerellä on historian aikana tapahtunut muutamia vakavia tahattomia säiliöaluksen öljypäästöjä. Päästöjen suuruus on vaihdellut 250 tonnista lähes 6000 tonniin. Öljymäärät ovat olleet suhteellisen pieniä, mutta kuitenkin riittävän isoja tuhoamaan

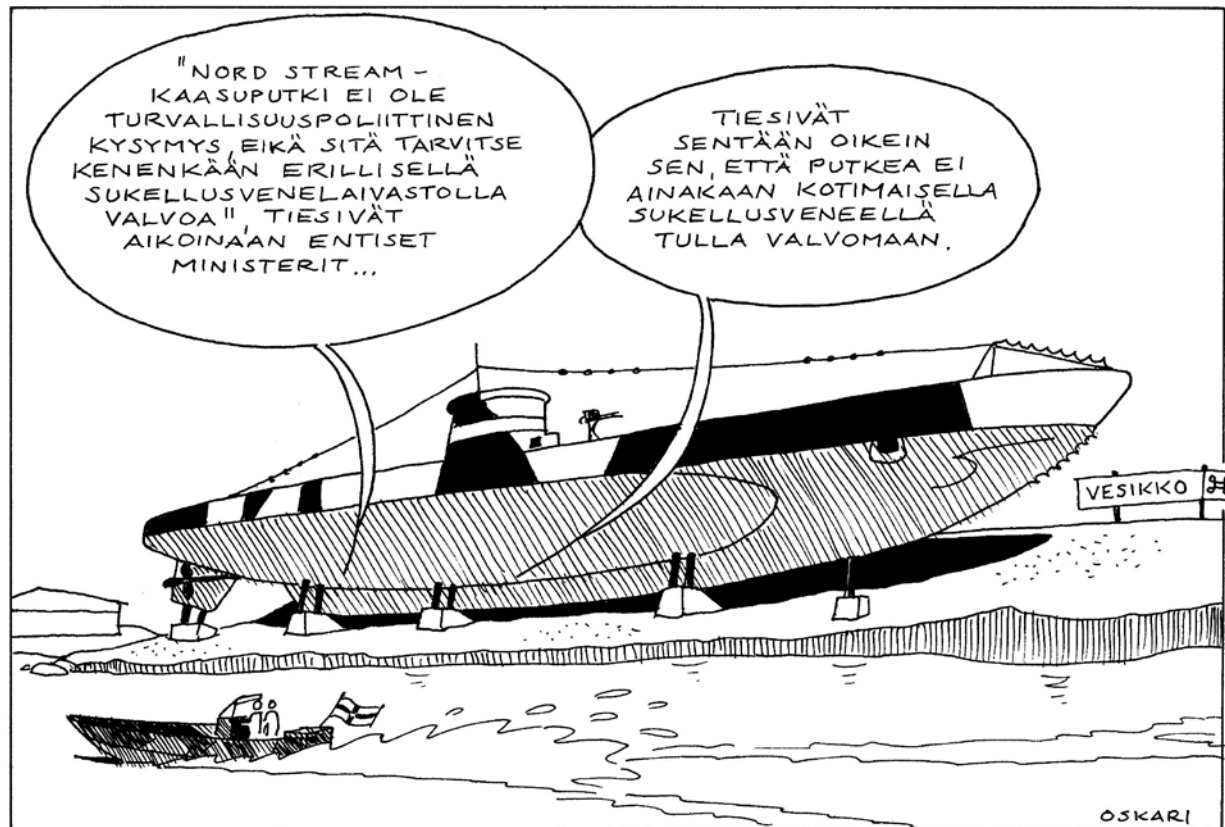
suuria määriä kaloja ja lintuja. Ympäristötuho kehittyisi täydelliseksi katastrofiksi, jos joku taho valuttaisi tahallisesti öljyä mereen kymmeniä tuhansia tonneja. Mahdolliset torjuntatyöt olisi erittäin vaikea toteuttaa ja varsinkin silloin, jos Itämeri satuisi olemaan vielä jäässä.

Kuvitellusta Itämerellä toteutetusta öljyisestä terroristiteosta olisivat kärsijöinä etenkin Natoon liittyvät Suomi ja Ruotsi sekä Itämeren ekosysteemi. Itämeren likaaminen raakaöljyllä tuskin merkittäisi Putinille mitään mutta sillä olisi merkittävä viesti länsimaille siitä, mitä voi seurata Ukrainalle annettavasta aseavusta, Venäjälle asetetuista talouspakotteista ja Naton laajentumisesta.

Raakaöljyn tai kaasun tarina ei ole päättynyt, eikä näytä päättyväänkään vuosikymmeniin. Tarinan sisältö vain muuttuu. Viimeisimpänä lisänä kaasuputkien räjähtäminen muutama viikko sitten. ■

Lähteet saatavilla kirjoittajalta.

> O S K A R I

Juha-Antero Puistola
Komentaja

Tummat pilvet

Syyskuun alussa brittiläinen riskiarvioihin erikoistunut konsulttiyritys Verisk Maplecroft julkaisi kylmäävän Civil Unrest Index -raportin. Sen mukaan yhteiskunnallisten levottomuuksien riski oli kasvanut valtaosassa seurattavia valtioita. Seuraavien kuukausien aikana tilanteen arvioitiin pahenevan.

Civil Unrest Index (CUI) perustuu viimeisen seitsemän vuoden aikana kerättyyn dataan. Tilastot ovat varmasti ainakin joskus emävaleen jälkeen totuusportaalla, mutta tarkempi silmäys ei haittaa ketään. Tai oikeastaan haittaa, jos haluaa nukkua yönä vailla huolta huomisesta. Inflaatio jyllää yli 80 prosentissa maita. Sen lisäksi Ukrainan sodan vaikutukset iskevät erityisesti Euroopassa. Mm. Saksassa levottomuuksien riski on saanut raportissa erityismerkityksen. Pikkunilkit seuraavat sitten perässä.

Valiumbudjetti hätiin

Iso kysymys on se, miten levottomuudet purkautuvat. Suomessa ei ole perinteitä massamielenosoituksiin tai mellakoihin. Meillä aivan lähiajan varoventtiilinä toimivat eduskuntavaalit, joissa voimme sujuuttaa protestiään uurnaan. Siellä saattaa siis odotella tuhteja yllätyksiä valtaapitäville.

Syyskuun alussa leivottu vuoden 2023 budjetti tosin saattoi valaa öljyä (ei venäläistä) laineille. Toisin kuin Suomella, useilla valtioilla ei kuitenkaan ole varaa rauhoittavaan rahaan. COVID-19 pandemian tyhjentämistä kirstuista on yhä vaikeampaa raapia lisää tuolta. Levottomuudet saattavat äityä laajoiksi hallitusta vastaan suuntautuneiksi toimiksi.

Kaikki valtiot eivät rauhoita kansalaisia rahalla tai lupauksilla hyvinvoinnista. Median vapausasteita pienennetään ja kansalaisaktiivisuuden kellokkaat

heitetään tyrmään. Raportissa mainitaan Iran esimerkkinä valtiosta, jossa mielenosoittajia saatetaan kohdella erittäin kovalla kädellä lujasta köydestä puhumattakaan. Valtion hallinnon vakaus ei siis ole erityisessä vaarassa protestien vuoksi.

Meillä lienee lähempänäkin maita, joissa turvallisuusviranomaiset eivät ole rivikansalaisen ylimpiä ystäviä. Venäjä tulee tässä vaiheessa mieleen.

Lihavat vuodet auttaisivat

Arvioiden mukaan vain merkittävä energian ja elintarvikkeiden hinnanalennus pienentäisi levottomuusriskiä. Ehkäpä pitää olla huolissaan, koska niiden asemesta taantuma saattaa kolistella porsuassa. Lämmin talvi voi tietysti pelastaa Euroopan väliaikaisesti. Toisaalta helteiden ja kuivuuden yhdistelmä voi tehdä tilanteen liian kuumaksi monille valtioille. Niiltä loppuvat keinot väestön suojaamiseksi.

Uhkauksilla tai lupauksilla ei tyydynytetä yhä lähempänä pintaa vellovaa tyytymättömyyttä. Heikenevää tilannetta tarkkailevat sijoittajat saattavat samaan aikaan nostaa kytkintä pelastaakseen pääomansa. Sellaisesta syntyy erittäin ikävä kurimus, jota ei seisauteta vetoamalla yritysten yhteiskunta-vastuuseen.

Jos taivaanrannan pilvet johtuvat palavista autonrenkaista, voittajia saattaa loppujen lopuksi olla vain yksi. Venäjä tarkkailee länsimaita, ja odottaa mahdollisuuksia iskeä kiilaa syvälle yhtenäisyyteemme. Me odotamme, että Venäjän talvi jäädyttää valtion talouden ja viilentää sotahalut. Venäjä odottaa meille käyvän samoin.

Tämän pilven reunus ei ole hopeinen – se on verenpunainen. ■

Unkari 1956

Neuvostoliitto tukahdutti kansannousun – demokratia uhkasi kommunismia

TEKSTI OHTO MANNINEN

Neuvostoliiton johdossa oli **Josif Stalinin** kuoleman jälkeen ailahtelua kehityksen suuntaamisessa. Oli halua antaa itäblokin valtioiden suunnata itse politiikkaansa. Käytännössä raja tuli nopeasti vastaan, ja Unkarin kohtalo oli traaginen.

Unkarin kriisin perussyynä oli maan hallituksen yritys modernisoida sosialismia ja tehdä siitä demokraattisempaa. Neuvostojohdolla oli seurannut tarkkaan Unkarin hallituksen toimintaa ja pyrkinyt tekemään siihen ”välttämättömiä” korjauksia. Unkarin kommunistisen puolueen pääsihteeri **Mátyás Rákosi** antoi kesällä 1953 selonteon NKP:n keskuskomitean puheenjohtajiston kokouksessa.

Aiheena oli väkivaltainen teollistaminen, kampanjat maatalousosuuskuntien perustamiseksi sekä terrori. Nämä olivat laskeneet unkarilaisten elintasoja ja aiheuttaneet protesteja sosialistisia talousmetodeja vastaan. Tästä seurasi, että tasavallan pääministeriksi nimitettiin ”Berijan mies” (1933 NKVD:n palvelukseen otettu) **Imre Nagy**, joka oli 1945 palannut Neuvostoliitosta ministeriksi. Rákosi oli erottanut hänet revisionistina, kun hän oli sallinut verojen ja teollistumisen vauhdin laskun ja korottanut samanaikaisesti työläisten palkkoja 15 %.

NKP:n puoluekokouksessa helmikuussa 1956 paljastettiin Stalinin henkilökultti ja julkistettiin teesi sosialismin monista rakentamistavoista. Tämä antoi moraalista tukea uudistusmielisille kommunisteille sosialistisen leirin maissa. Ajatus hallinnon liberalisoimista sai Puolan ohella suurimman mittakaavan Unkarissa. Puolueen kokouksissa ja monissa organisaatioissa vaadittiin jo maaliskuussa syyttöminä tuomittujen rehabilitointia ja vuonna 1949 rankaistujen puoluejohtajien juttujen uudelleenkäsittelyä. Unkarin työväenpuolueen keskusjohto oli pakotettu myöntymään, ja erityinen komitea perustettiin tutkimaan rangaistujen juttua.

TILANNETTA VALVOMAAN lähetettiin **Juri Andropov**. Hän koki Unkarin kehityksen erittäin negatiiviseksi. Hän arvioi Unkarin johdon sopimuksen vanhojen puoluekaadereiden paluusta politbyroohon vakavaksi myönnytykseksi oikeisto- ja demagogisille elementeille. Lähettiläs raportoi Moskovaan vaatien vallan takaamista Unkarissa ”*ystävillämme, jotka turvaisivat paremmin Neuvostoliiton turvallisuuskriteerit*”.

Tilannetta lähetettiin tutkimaan paikanpäälle **Mihail Suslov** ja myöhemmin **Anastas Mikojan**. He suosittelivat Unkarin johdolle Moskovassa hyväksyttyjen muutoksien tekemistä opposition ja vihamielisten elementtien murskaamiseksi. Mikojan suositteli Rákosin jättämään 18.7. eronpyynnön. Unkarin puolueen johtoon nousi **Ernö Gerő**, joka erosi ideologisesti vain vähän edeltäjästään. Sitten politbyrooseen valittiin entinen epäsuosioon joutunut sisäministeri **János Kádár**. Nämä toimenpiteet eivät poistaneet yhteiskunnan jännitteitä. Kehityksen

Budapestissa taisteltiin vapaudesta 1956.

LEHTIKUVA

suuntaa kuvasti se, että 6.10. Budapestissä järjestettiin Rákosin ja Gerön politiikan kohdistunut vuonna 1949 teloitettujen isänmaanystävien muistokulkue.

Oppositioiliike vahvistui merkittävästi syyskuussa iskulauseen ”humaanimpi sosialismi” alla entisen pääministerin I. Nagyn palattua puolueeseen alhaalta päin tulevan painostuksen takia. Hän pyrki Unkarin talouden liberalisointiin. Andropovin mielestä Nagy ei olisi saanut palata puolueeseen, sillä se aiheuttaisi oikeistosuuntauksen vahvistumisen ja puolueen hajaantumisen. Moskovaan hän kuitenkin raportoi, että unkarilaisten kommunistien enemmistön mukaan Nagylla *”ei ole neuvostovastaisia ajatuksia; hän haluaa vain rakentaa sosialismia unkarilaisittain eikä neuvostoliittolaisittain”*.

OPISKELIJAT LÄHTIVÄT KADUILLE. Budapestin teknisen yliopiston opiskelijat ja Vapaiden ylioppilaiden liitto järjestivät massiivisen mielenosoituksen 23.10. ja esittivät laajan ohjelman Unkarin yhteiskunnan demokratisoimiseksi. Puoleen päivään mennessä kymmeniä tuhansia budapestiläisiä lähti kaduille. He vaativat neuvostojoukkojen poistumista Unkarista, tasa-arvoisempien suhteiden luomista Neuvostoliittoon, monipuoluevaaleja, painovapautta, menneen johdon virheiden täydellistä korjaamista ja sortotoimiin syyllistyneiden saattamista vastuuseen. Illalla mielenosoittajien määrä oli 200 000.

Kello 20 radiossa puhui Gerö, joka oli kieltäytynyt lähtemästä Moskovaan. Hän hyökkäili kovasanaisesti mielenosoittajia vastaan, vaati lopettamaan levottomuudet ja lähtemään kotiin. Mielenosoitus luokiteltiin nyt nationalistiseksi ja kaikki ta-

pahtunut vastavallankumoukselliseksi. Se oli kuin bensiiniä liekeille. Radikaalit nuorisoryhmät ryöstivät yöllä kiväärivarikkoja, valtasivat kansallisen radioaseman, patruunatehtaan, rautatieasemia, kirjapainoja, kasarmeja ja rikkoivat Stalinin valtavan patsaan pieniksi paloiksi. Mielenosoitus muuttui aseelliseksi kapinaksi, tuli kuolonuhreja ja haavoittuneita. Maahan julistettiin hätätila.

ERITYISOPERAATIO EI OLE UUTTA. Toisen maailmasodan jälkeen neuvostojoukkoja oli Unkarin kansantasavallan alueella liittolaisvaltojen sopimuksen ja myöhemmin 1948 solmitun Neuvostoliiton ja Unkarin YYA-sopimuksen mukaisesti. Keskustelu neuvostojoukkojen pääkaupunkiin tuomisen yksityiskohdista alkoi. Perustettiin ”erityisarmeijakunta.” Armeijakunnan tarkoitus oli suojata yhdessä Unkarin kansanarmeijan kanssa Itävallan vastaista rajaa ja turvata tärkeimmät kulkuyhteydet lisäjoukkojen saapumiselle. Heinäkuussa 1956 Moskovasta tuli käsky tehdä suunnitelma siirtymisestä Budapestiin yhteiskuntajärjestyksen tukemiseksi.

KOMPAS-SUUNNITELMASSA järjestyksen palauttaminen Budapestiin ja kaupungin avainkohteiden suojele annettiin 2. kaartin mekanisoidun divisioonan tehtäväksi. 17. kaartin mekanisoitu divisioona suojaisi Itävallan vastaisen rajan ja tukisi järjestystä joukkojen sijoituspaikoissa. Erikoisosastojen oli määrä ylläpitää järjestystä sijoituspaikoissaan sekä puolustaa tärkeitä kohteita. Erityisesti määriteltiin tapaukset, jolloin olisi lupa käyttää aseita.

Gerö pyysi päivällä 23.10. puhelimitse Moskovaa tuomaan Budapestiin Unkarissa olevia neuvostojoukkoja. Samana päivänä NKP:n keskuskomitean puheenjohtajiston kokouksessa **Nikita Hruschtshev** esitti joukkojen tuomista Unkarin pääkaupunkiin. Neuvostojohto pyysi Geröltä virallisen kirjallisen vetoomuksen Neuvostoliiton hallitukselle. Vetoomuksen allekirjoitti Unkarin työväenpuolueen ministerineuvoston puheenjohtaja **András Hegedüs**, joka tosin silloin oli jo pidätetty virastaan.

Yöllä 23./24.10 Unkarin hallituksen päämieheksi tuli Imre Nagy, joka liittyi politbyroon kokoukseen. Hänen kannattajansa saivat tärkeitä paikkoja valtio- ja puoluekoneistossa. Nagy ei vastustanut neuvostojoukkojen tuloa.

NEUVOSTOJOUKKOJA TUODAAN BUDAPESTIIN. Neuvostoasevoimien pääesikunnan päällikkö marsalkka **Vasily Sokolovski** antoi puhelimitse 23.10. kello 23 erityisarmeijakunnalle käskyn siirtää joukkoja Budapestiin valvomaan avainkohteita ja palauttamaan järjestys. Kolme Romaniassa ja Karpaattien sotilaspiirin alueella ollut divisioona aloitti siirtymisen kohti Unkarin rajoja. Kompas-suunnitelma vaati täydentämistä, kun apua Unkarin armeijalta tai poliisilta ei ollut odotettavissa. Tähän aikaan Budapestissa oli noin 7 000 unkarilaista sotilasta ja 50 panssaria hajautettuna koko kaupungin alueelle. Unkarin kansanarmeijan 26 000 miehestä 12 000 tuki kansannousua.

Vaikean tilanteen takia myös neuvostojoukkojen tehtävät muuttuivat. Ne alkoivat siirtyä tulituksen ja kivisateen alaisina kohti kaupungin keskustaa. Kaduille ilmaantui massoittain kansaa ja kaupungin laidoilla rakennettiin barrikadeja. Neuvostojoukot eivät aloittaneet tulitusta.

Aseellisten unkarilaisosastojen toiminta kaupungissa jatkui. Niihin kuului jo noin 3000 henkeä. Kansannousun oman käden oikeuden uhreiksi joutui 28 henkilöä, joista 26 oli Unkarin tiedustelupalvelun jäseniä. Noin 8 000 vankia oli vapautettu vankilasta.

NEUVOSTOJOUKKOJA TARVITAAN LISÄÄ. Budapestiin saapuneiden neuvostoliittolaisten joukko-osastojen miehistöä oli liian vähän järjestyksen palauttamiseen kahden miljoonan asukkaan suurkaupungissa.

Mikojan ja Suslov suosittelivat 24.10. Gerön vaihtamista puoluejohdosta. Mekanisoitu joukko ei riittänyt mielenosoituksen hajottamiseen. Niinpä Eri-tyisarmeijakunnan komentaja lähetti Budapestiin lisää joukkoja. Jo 24.10. Budapestiin saapui neljä Unkarin kansanarmeijan divisioona. Joukot surmasivat heti yhdessä kaupunginosassa 340 kapinallista. Unkarilaisten tietojen mukaan unkarilaisjoukot käyttivät aseita omiaan vastaan 28.10. saakka neljässäkymmenessä kaupungissa – noin 1000 ihmistä kuoli. Unkari oli sisällissodan partaalla.

Neuvostojohdajien enemmistö näki Unkarin kansannousussa poikkeaman normaaleista neuvostomalleista. Vaadittiin ”kapinallisten unkarilaisten” rankaisemista ja järjestyksen palauttamista, kuten Itä-Berliinissä oli tehty kesäkuussa 1953.

Aamulla 25.10. Budapestiin saapui 33. kaartin mekanisoitu divisioona ja illalla 128. kaartin jalkaväkidivisioona. Samaan aikaan unkarilaisten vastarinta kaupungin keskustassa tiivistyi. Neuvostoliittolainen upseeri kuoli tulituksessa ja panssarivau-
nu poltettiin parlamentin lähellä. Tuolloin annettiin

tehtävä puhdistaa kaupungin keskusta aseellisista ryhmistä, joilla oli jo tukikohtia ja panssarintorjunta- ja ilmatorjunta-aseita, kranaattikivääreitä, panssarintorjuntakranaatteja ja polttopulloja. Kapinallisten tappiot taistelussa olivat 60 kaatunutta.

Suslov ja Mikojan tapasivat Nagyn 25.10. ja ilmoittivat Moskovaan, että kansannousu vaati kansallista itsenäisyyttä ja neuvostojoukkojen poisve-
tämistä. Moskovan edustajat ilmoittivat, että neuvostojoukot palaisivat entisiin sijoituspaikkoihinsa, ”*kunhan järjestys palautuu Budapestiin*”. Nagyn hallitus kannatti muun muassa vaatimusta neuvostojoukkojen vetämisestä Unkarista, laajamittaista armahdusta ja kansallisen vaakunan palauttamista. Tämä linja sai Mikojanin ja Suslovin hyväksynnän.

Nagyn vaatimuksesta Unkarin armeija keskeytti taistelun omia kansalaisia vastaan. Budapestissa perustettiin 28.10. vallankumouksellinen sotaneuvosto. Välikohtauksia esiintyi edelleen keskuksissa, joihin oli sijoitettu neuvostojoukkoja.

RYNNÄKKÖ KESKUSTAAN tehtäisiin ilman unkarilaisjoukkoja. Aamulla 28.10. neuvostojoukot valmistautuivat rynnäkköön kaupungin keskustaan yhdessä unkarilaisten yksikköjen kanssa. Unkarilaiset joukot saivat käskyn olla osallistumatta taisteluihin. Neuvostojoukotkin saivat käskyn pidättäytyä tulituksesta 29.10. Enemmistö Unkarin kansanarmeijaa, sotilashallintoa ja esikuntia oli menossa kansannousun puolelle ja tukemaan sen vaatimuksia.

Seuraavana päivänä (30.10.) Nagyn hallitus vaati neuvostoliittolaisten joukkojen hidasta vetäytymistä Budapestista ja 31.10. kaikki neuvostoliittolaiset yhtymät ja joukko-osastot keskitettiin 15-20 kilometrin etäisyydelle pääkaupungista. Eri-tyisarmeijakunnan esikunta siirrettiin Tekelin lentokentälle.

Neuvostoliiton puolustusministeri sai puolueen keskuskomitealta käskyn valmistaa toimenpidesuunnitelma Unkarin tapahtumiin liittyen. Kun Hrushtshev kysyi marsalkka Zhukovilta kuinka kauan neuvostojoukot tarvitsevat aikaa järjestyksen palauttamiseen Unkarissa, tämä vastasi ”*kolme vuorokautta*”. Pitempi aika olisi ollut tarpeen.

EROAMISESTA VARSOVAN LIITOSTA Unkarin hallitus ilmoitti 1.11. vedoten maan puolueettomuuteen ja välttämättömyydestä vetää neuvostojoukot maan rajojen ulkopuolelle. Tähän yllätykseen Moskovassa ja muissa sosialistimaissa reagoitiin heti. Unkarin neuvostojoukot alistettiin Varsovan liiton joukkojen komentajalle Neuvostoliiton marsalkka **Ivan Kone-**

ville. Karpaattien sotilaspiirin 8. ja 38. armeija alkoivat valmistautua Unkariin siirtymiseen ja laskuvarjojoukot Unkarin lentokenttien valtaamiseen.

Illalla 1.11. Kádár radiossa julkisti uuden Unkarin työväenpuolueen perustamisen. Hän ilmoitti Andropovin lähetystölle suoraan, että *”olen unkarilainen. Jos on tarpeen, taistelen tankkejanne vastaan vaikka paljain käsin”*. Sen jälkeen Kádár katosi. Hänet lähetettiin 2.11. Moskovaan KGB:n upseerien saattamana. NKP:n keskuskomitean puheenjohtajiston kokouksessa hän julisti jälleen, että hän ei tahdo olla neuvostoliittolaisten sätkynukke, mutta myöntyi kuitenkin Hruschtshevin suostutteluun ja johtamaan maata vastavallankumouksen aseellisen kukistamisen jälkeen.

OPERAATIO VIHURIIN oli Moskovassa valmistauduttu 27.10. alkaen. ”Vastavallankumouksen” murskaaminen jäi lähes kokonaan neuvostojoukkojen tehtäväksi. Erityisarmeijakuntaa vahvennettiin taistelupanssarivaunuilla, tykistöllä ja laskuvarjojoukoilla.

Operaatio Vihuri alkoi 4.11. kello kuusi. Lannistettuaan vastarinnan Budapestin rajoilla ne iskivät kaupunkiin ennen kello seitsemää. Kello 7.30 mennessä neuvostojoukot olivat vallanneet Tonavan sillat, parlamentin, keskuskomitean rakennuksen, sisä- ja ulkoministeriöt, kaupunginneuvoston talon ja Njugatin rautatieaseman ja lentokentän.

Yritykset vallata Moskovan aukio, kuninkaan linna ja Gellertin eteläpuolen korttelit eivät onnistuneet.

VASTARINTA MURTUI puoliltapäivin 5.11. ja Budapestissa oli jäljellä enää yksi voimakas vastarintapesäke Korvinin kujalla. Kello 15 suoritettiin pitkän tykistövalmistelun jälkeen rynnäkkö panssarivaunujen tukemana Korvin-elokuvateatterissa sijainneeseen tukikohtaan. Illalla vastarinta kujalla ja koko korttelissa lakkasi. Samanaikaisesti hyökkättiin Moskovan aukion alueella. Kenraalien **Babadzhanjanin** ja **Mamsurovin** yhtymät (Karpaattien sotilaspiiri) palauttivat järjestyksen monissa muissa Unkarin kaupungeissa. 11.11. mennessä aseellinen vastarinta oli murskattu sekä pääkaupungissa että koko Unkarin alueella. Vastarintaosastojen jäänteet pakenivat metsiin perustaakseen sissiryhmiä. Muutaman päivän kuluessa ne tuhottiin maastoa haravoitaessa. Tähän työhön osallistui neuvostojoukkojen ohella unkarilaisia upseerirykmenttejä.

Kádár ja hänen lähipiirinsä kuljetettiin Budapestiin 7.11. panssaroidulla ajoneuvolla. Siihen men-

nessä neuvostoliittolaiset turvallisuuselimet, divisioonien erityisosastot ja komendantinvirasto olivat Kádárin puolella olleen Unkarin salaisen palvelun avulla pidättäneet yli 4700 henkilöä, joista suodatuksen jälkeen vangittiin 1400 henkeä. Näistä 860 lähetettiin vankiloihin Neuvostoliittoon.

Nagy ja hänen hallituksensa jäsenet pakenivat Jugoslavian lähetystöön. NKP:n keskuskomitean sihteeri Suslov saapui Budapestiin 10.11. ratkaisemaan heidän kohtalonsa. Nagy vangittiin 22.11. Myöhemmin pidätettiin vielä 74 aktiivista vastavallankumouksellisen kapinan jäsentä. Heistä erottui neuvostoelinten mukaan yhdentoista hengen ”salaliittolaisten johtokeskus”. Syyskuun lopulla 1957 pidettiin suljettu oikeuskäsittely. Nagy ja kuusi hänen työtoveriaan saivat hirttotuomiot. Nagy kirjoitti ennen kuolemaansa, että marxismi-leninismi tulee saamaan lisää taistelukokemuksia Unkarin tapahtumien perustalta. Mainittakoon, että neuvostojoukko vastusti Nagyn teloitusta. Hruschtshev neuvoi Kádária käsittelemään entistä johtajaa ”pehmeästi”. Kádár ei kuunnellut.

LOPPUPONSI Unkarin tapahtumista saatiin YK:n XI yleiskokouksessa 12.12.1956. Valtioiden valtaantumistö oli hyväksynyt kansannousun ja tuomitsi Neuvostoliiton ”Unkarin poliittisen itsenäisyyden loukkaamisesta”.

SALDO: Virallisten Budapestin tietojen mukaan 23.11.1956–tammikuu 1957 välisenä aikana sai surmansa 2502 ja haavoittui 19 226 unkarilaista. Neuvostoliiton menetykset olivat 2170 henkeä, joista 669 kaatuneina. KGB:n kolmannen pääviraston raportin mukaan Neuvostoliiton turvallisuuselimet rankaisivat kahta sataa neuvostoliittolaista sotamiestä, kersanttia ja upseeria näiden tuomittua ”Neuvostoliiton sotilaallisen hyökkäyksen” Unkaria vastaan.

Itsenäisyystaistelun ja sitä seuranneen terrorin jälkeen seurasi 22 000 oikeudenkäyntiä, joissa annettiin 400 kuolemantuomiota, ja 20 000 henkeä internettiin. Tämä aiheutti syvän trauman monille unkarilaisille, jotka olivat uskoneet sosialististen ideaalien humanisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen sekä Neuvostoliiton ulkopoliittisen linjan virheettömyyteen.

Ensimmäisinä kuukausina kapinan kukistumisen jälkeen Unkarista lähti yli 200 000 ihmistä (vähäkiluku oli 10 miljoonaa), joista suurin osa oli aktiivisimmassa työiässään olevia nuoria ihmisiä. ■

Quo vadis ELSO?

TEKSTI JYRI KOSOLA

Elektroninen sodankäynti on ratkaissut monen taistelun tuloksen siitä asti kuin sodassa on hyödynnetty elektronisia laitteita ja sähkömagneettista spektriä.

Ensimmäisenä merkittävänä ELSOn kontribuutiona taistelun, operaation ja lopulta koko sodan lopputulemaan pidetään Tsushiman meritaistelua vuonna 1905. Se joka päättyi Venäjän Itämeren laivaston tuhoon.

Tappio aiheutti tyytymättömyyttä ja osoitti tsaarin asevoimien haavoittuvuuden. Se johti osaltaan vallankaappaukseen ja mahdollisti Suomen itsenäistymisen. Japanilaiset olivat paikantaneet venäläis-

ten alukset ja paljastaneet operaatioajatuksen venäläisten heikon radiokurin vuoksi. Japani hallitsi ELSOn ja voitti sodan.

Tunteet paljastuivat radioaalloilla

Sama asetelma toistui vuosikymmen myöhemmin, kun saksalaisten radiotiedustelu kykeni Tannenbergissä selvittämään venäläisten kahden armeijan ryhmytyksen ja etenemisaikataulun. Radioliikennettä seuraamalla oli saatu tieto venäläisten armeijoiden komentajien äärimmäisen heikoista keskinäisistä väleistä. Saksalaiset kykenivät laskemaan sen varaan, että toinen komentaja ei tulisi toisen avuksi. Tämä mahdollisti sen, että saksalaiset kykenivät lyömään ensin toisen ja sitten toisen armeijan ennen kuin venäläisvoimat ehtivät yhtyä.

Toisessa maailmansodassa Midwayn meritaistelu käänsi Tyynenmeren sodan kulun lopullisesti amerikkalaisten hyväksi. Amiraali **Chester W. Nimitz** tiesi Yhdysvaltain signaalitiedustelun perus-

teella japanilaisten hyökkäyksen ajankohdan sekä hyökkäyksessä käytettävät joukot. Hän kykeni näillä tiedoilla ryhmittämään joukkonsa oikeaan aikaan japanilaisten todennäköisintä toimintavaihtoehtoa vastaan.

Operaation lopputuloksena Japanin laivasto menetti neljä lentotukialustaan. Menetysten vuoksi Japani joutui luopumaan hyökkäyksestä Midwaylle, ja aloite Tyynenmeren sodassa siirtyi lopullisesti amerikkalaisille.

Elektronista sodankäyntiä on menestyksekkäästi hyödynnetty maailmansotien jälkeenkin. Elektronisen tiedustelun ja valvonnan keinoin on havaittu ja paikannettu vastustan joukot sekä selvitetty niiden aikeita. Elektronisella häirinnällä on estetty vastustajaa hyödyntämästä omia elektronisia järjestelmiään ennen kaikkea ilmapuolustuksessa.

Perinteinen taisteluympäristö

Sähkömagneettinen spektri on ilmaa, avaruutta ja kyberia vanhempi toimintaympäristö, jossa käytä-

vällä taistelulla on saavutettu merkittäviä voittoja. On kuitenkin nähtävissä, että teknologisen kehityksen myötä jotkut elektronisen sodankäynnin muodot tulevat tiensä päähän tai ne on ainakin toteutettava täysin eri tavoin kuin nykyisin.

Digitalisaatio tuo muutosta

Ensimmäinen muutokseen johtava tekijä on ELSON kohdejärjestelmien digitalisoituminen. Siirtyminen analogiakalustosta digitaaliseen mahdollistaa sekä radiosignaalin että sen sisältämän datan suojaamisen niin, ettei viestintää ole mahdollista salakuunnella. Siten perinteinen viestitiedustelu (COMINT, Communications Intelligence) marginalisoituu ja lopulta häviää.

Vastaavasti digitaalisten lähetteen yleistymisen johtaa signaalin piirteiden havainnointiin ja tunnistamiseen perustuvan elektronisen tiedustelun (ELINT, Electronic Intelligence) ja sen taktisen pikkusisaren elektronisen tuen (ES, Electronic Support) merkityksen kasvuun, ainakin joksikin aikaa.

ONE SYSTEM

- TO GROW WITH

MIX OF MISSILES

- FOR MISSION FLEXIBILITY

EVOLUTION CONTINUES

- APPROACHING FULL SPECTRUM AIR DEFENCE

KONGSBERG

Raytheon
Missiles & Defense

AIM-120 AMRAAM

AMRAAM Extended Range (ER)

AIM-9X Sidewinder

NASAMS
Air Defence System

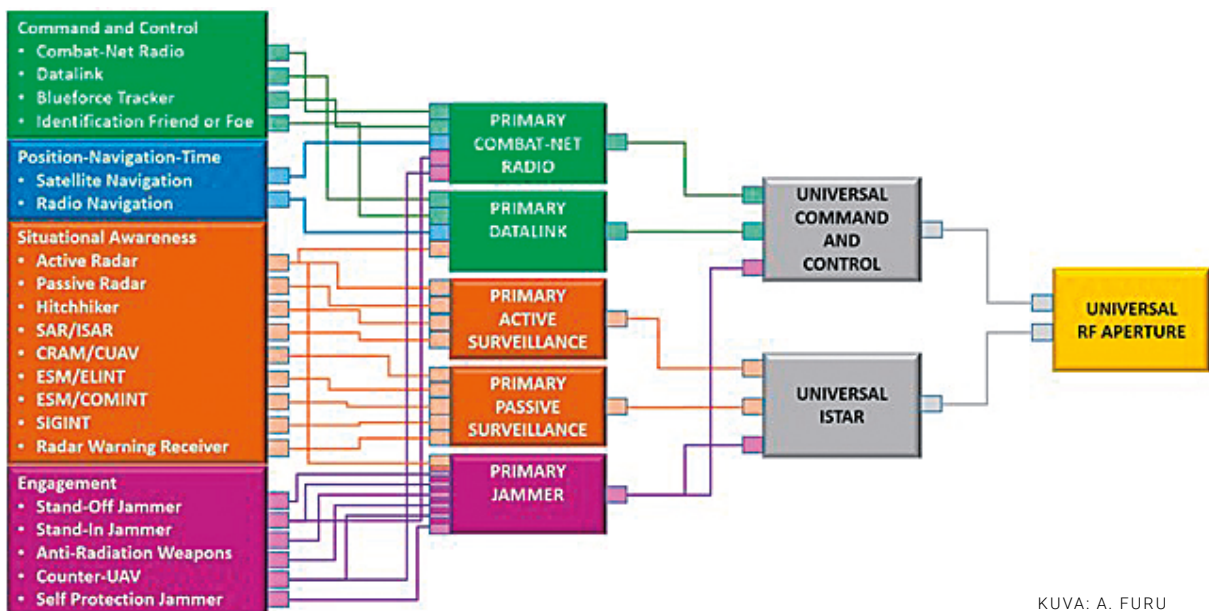
ADOBE STOCK

Boeing RC-135. Amerikkalainen tiedustelukone on suunniteltu valokuvaus- ja elektroniseen tiedusteluun.

Konvergenssin myötä yhä useampi järjestelmä voi toimia myös elektronisen sodankäynnin roolissa. Alla on kuvattu konvergenssin mahdollinen kehityskulku.

Elektronisen tuen kyky tunnistaa havaitsemiaan järjestelmiä perustuu pitkälti signaalikirjastoihin, joiden avulla tietynlaisten piirteiden yhdistelmän omaava järjestelmä tunnistetaan oikeaksi kohteeksi.

Kehityksen myötä tiedusteltavat järjestelmät ovat tulevaisuudessa ohjelmistopohjaisia, eli niiden lähettämät signaalit eivät ole ”kovakoodattuja”, vaan ohjelmistolla luotuja. Ohjelmistollinen toteutus mahdollistaa signaalin piirteiden muokkaamisen niin, että signaalikirjastot eivät pysy perässä.

KUVA: A. FURU

Teknologinen kehitys ja potentiaalisen vastustajan kyky hyödyntää sitä vievät edellytykset nykyisen kaltaiselta taktiselta elektroniselta tiedustelulta ja valvonnalta. Yhtään sen paremmin ei käyne elektroniselle vaikuttamiselle.

Signaalin piilottaminen hajaspektritekniikoilla estää häirinnän tarkan kohdistamisen, jolloin häirinnän teho laskee. Tilanteen mukaan muotoaan muuttavat ohjelmistopohjaiset signaalit estävät älykkään häirinnän ja pakottavat käymään teho- tasokilpailua vastustajan järjestelmien kanssa. Siinä häiritsijän on turvauduttava laajakaistaiseen kohinahäirintään, joka on älykästä häirintää tehottomampaa pakottaen lyhentämään häirintäetäisyyttä.

Häviääkö ELSO taistelukentiltä?

Ennen pitkää tullaan siis tilanteeseen, jossa omien joukkojen selustassa toimivat sensori- ja häirintäjärjestelmät menettävät merkityksensä. Loppuuko ELSOn menestystarina siihen? Voi hyvinkin loppua,

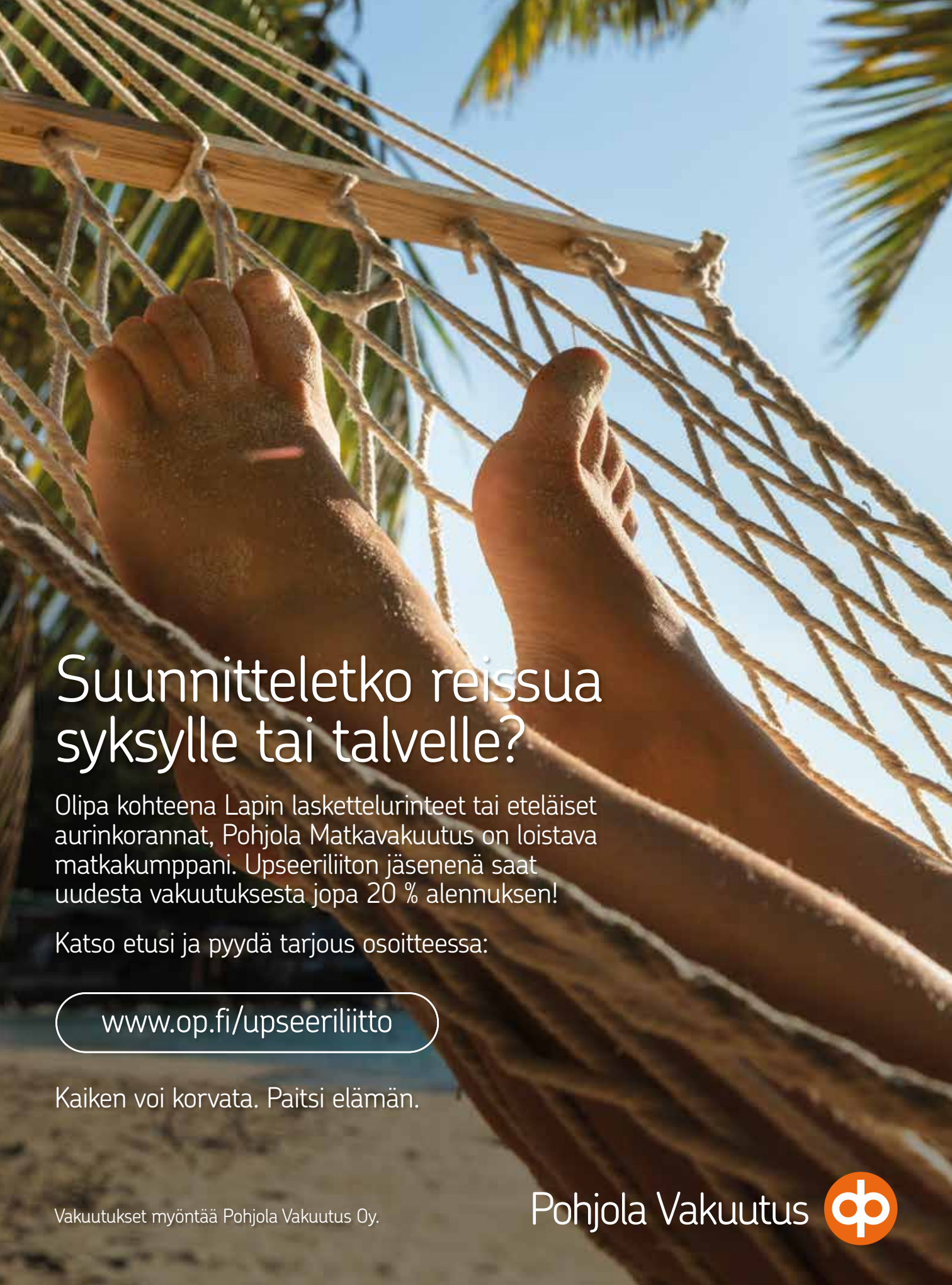
jos elektroninen sodankäynti ei saa uusia muotoja. Ratkaisu voisi löytyä ajatuksesta, että jos kalliit ja harvalukuiset etulinjan takana toimivat järjestelmät eivät ole oikea ratkaisu, siirrytään halvempiin, runsaslukuisempiin ja etulinjassa tai sen edessä vastustajan syvyydessä operoiviin ratkaisuihin.

Konvergenssin myötä yhä suuremmalla joukolla erilaisia viesti- ja sensorijärjestelmiä on kyky toimia myös elektronisen sodankäynnin roolissa. Jos esimerkiksi kenttäradio kykenee havaitsemaan ja paikantamaan vastustajan radiolähetteitä sekä häiritsemään niitä, käytettävissä on elektronisen sodankäynnin kyvykkyyksiä ilman ELSO-järjestelmiä.

Jos kehitys kulkee tähän suuntaan, ELSO joukkoistuu ja arkipäiväistyy. Tämän myötä ELSOn toiminnallisuuksilla ja alan osaamisella on suurempi merkitys, vaikka alan erikoisvälineistö saattaakin hävitä. Keskeiseksi muodostuu elektronisen sodankäynnin yhteisön kyky ennakoida tulevaa ja mukautua muutokseen. ■

Elektroninen sodankäynti siirtyy radiokaluston digitalisoitumisen myötä lähemmäksi kaikkia joukkoja.

Suunnitteletko reissua syksylle tai talvelle?

Olipa kohteena Lapin laskettelurinteet tai eteläiset aurinkorannat, Pohjola Matkavakuutus on loistava matkakumppani. Upseeriliiton jäsenenä saat uudesta vakuutuksesta jopa 20 % alennuksen!

Katso etusi ja pyydä tarjous osoitteessa:

www.op.fi/upseeriliitto

Kaiken voi korvata. Paitsi elämän.

Vakuutukset myöntää Pohjola Vakuutus Oy.

Pohjola Vakuutus

Tšekkoslovakian kriisi ja Kirkonmaan linnake

ÄSKETTÄIN ILMESTYNYT KTT Pekka Turusen kirjoittama *Kylmää rauhaa* -teos (Atena 2022) tarjoaa uuden näkökulman suomalaisten ammattisotilaiden toimintaan vuoden 1968 Tšekkoslovakian kriisin aikana kylmässä sodassa. Kirja on mielenkiintoinen ja hyvin kirjoitettu, mutta se on jäänyt kesken. Turunen uskoo, että totuus löytyy vain dokumentteja tutkimalla.

Olen eri mieltä: osa niistä on vieläkin lukkojen takana vaikeasti saatavissa, eikä kaikesta ole mustaa valkoisella ollenkaan. Se ei silti merkitse sitä, että mitään ei olisi niillä tiimoilla tapahtunut.

OLIN ITSE KIRKONMAAN LINNAKKEEN PÄÄLLIKÖ elokuussa 1968, ja kirjoitin sittemmin näistä ja muista tuon aikakauden tapahtumista kirjan *Kylmän sodan kujanjuoksu* (Ajatus 2003). Turusen mukaan mikään ei todista, että oma kertomukseni toiminnan pohjana olleesta tilanteesta olisi oikea, joten hän ei katsonut tarpeelliseksi haastatella minua. Ota tässä esille vain ne väitteet, joilla hän päättää tähän kriisiin liittyvien kertomusten ”kulminoituneen” juuri Kirkonmaan tapahtumissa.

Saimme useista lähteistä tietää siitä, että kansainvälisellä merialueella Suusaaren ja Ristisaaren takana oli hyvin epätavallista ja aggressiivista laivaliikehdintää. Itse ei linnakkeelta noille alueille näe, mutta tiedot olivat huolestuttavia ja vaativat jonkinlaisen päätöksen tekemistä.

Rannikkolinnakkeet valmistautuvat aina toimimaan saarrettuina, ilman yhteyttä esimiehiin. Kaiken varalta tuntui välttämättömältä nostaa valmiutta niin ettei rikotaisi, tai ainakin kylmän sodan kaksilla korteilla peluun hengessä näytettäisi rikottavan käskyjä, jotka olivat kylä selvät: valmiutta ei saa nostaa. Se ei olisi onnistunut illan tuntikausia kestävää tykkien joustolaitteiden paineistamista, ampumatarvikkeiden siirtoa ja hätäkoulutusta, joten niin tehtiin vähin äänin ja epävirallisesti, jopa perheiden apuun nojautuen. Myös ilmatorjunta pantiin valmiuteen, ja otettiin sillekin kovat kranaatit käsille.

Tietoja saatiin 63 aluksesta. Havaintojen kirjaaminen jäi kesken, kun niiden määrä tuli yhdelle päivystäjälle liian suureksi, minkä hän myöhemmin kertoi – hänkin, samoin kuin Kotkan Rannikkopatteristo päivystävä upseerikin olisivat olleet haastateltavissa. Voi hyvin olla, että laivoja ei ollut tuota määrää, tai ollenkaan – itse

pidän mahdollisena sitä, että Neuvostoliitto kokeili EL-SO-järjestelmiään, syötti maaleja surkeisiin tutkiimme ja pimensi ne kokonaan. Runsaan kahden viikon kuluttua laivoja kyllä oli noilla alueilla paljon, ja nämä muistot ovat saattaneet sekoittaa varsinaisen miehitysviikonlopun tapahtumiin.

TURUNEN SANOO MYÖS, että organisaatioita ei muutettu niin että kenraaliluutnantti **Matti Hannila** olisi ottanut linnakkeen suoraan komentoonsa. Ei tietenkään: hän halusi vain kuulla ilman välikäsiä, miltä tilanne hänen ainoalta linnakkeeltaan näytti, ja kun välillämme oli kolme keskusta, kytketytti niiden ohi suoran yhteyden minuun. Patteriston komentaja oli tietenkin mukana tässä.

Turusen tutkimustyö jää kesken muun muassa myös vahvuuksia tarkastellessa. Hän saa laskemansa muonavahvuuden perusteella tulokseksi sen, että missään tapauksessa minkäänlaista miehistöpulaa saarella ei ollut. Miehet olivat viikonlopun vapailla, mutta ison linnakkeen pyörittäminen vaati paljon väkeä joka päivä. Seuranta-ammunnan yrittämiseen – sellaista olisi ehkä tarvittu alueloukkauksen yhteydessä varoitustuleen – oli käytettävissä vain tuo 27 miestä ja saman verran henkilökuntaa. Siksi pyysin linnakkeen rouvilta apua evakuointiin ja kranaattien siirtoon. Noina aikoina linnakkeella rakennettiin paljon – raskaat tykit uusiin aseisiin, järeän patterin asemat ampumatarvikkeiksi ja myös 100-TK -patterien työt alkoivat. Saarella oli enimmillään 160 rakennustyömiestä, joista osa oli linnakkeella myös viikonloppuna.

Mitä ylireagoitiväitteisiin tulee, otan tähän ajankohittaisen lainauksen *Washington Postista* näiltä päiviltä Ukrainasta. Sikäläisen kenraalin kerrotaan kiteyttäneen soittoaan tehtävän näin: *”Me olemme armeija. Siksi, riippumatta siitä, mihin itse uskoin tai en uskonut, tein kaikki tarvittavat toimet.”*

IKÄVÄN LEIMAN Turusen kirjalle antaa epäonnistunut *false memory* -termin käännös sanaksi valemuisto. Se leimaa, ehkä tarkoittamatta, upseerit ja muut ammattisotilaat valehtelijoiksi. Virhemuisto olisi oikeampi ja vähemmän osoittelevampi termi.

HEIKKI TIILIKAINEN

Syysterveisiä Konttaisenrannasta

KONTTAISENRANNAN vilkas kesälomakausi alkaa tulla päätökseen Upseeriliiton jäsenten viettäessä syyslomiaan. Luonto antoi parastaan Konttaisen mökkiläisille, kesän helteistä syksyn upeaan väriloistoon asti. Marjastajat saivat talven vitamiinit talteen, kalastajien ja metsästäjienkään ei tarvinnut lähteä Konttaiselta tyhjin käsin. Retkeilijöiden hyvinvointi taas koheni luonnon-helmassa aikaa viettäen.

KONTTAISELLA VALMISTAUDUTAAN talvikauteen jo kovaa vauhtia. Osa mökeistä hiljenee hetkeksi ennen marraskuun lopulla olevia Rukan kisoja, jonka jälkeen pikkujoulukauden alkaessa mökit ovat hyvin varattui-
na. Joulu- ja tammikuussa on vielä vapaita mökkejä!

UUDISTUKSIA TEHDÄÄN Konttaisenrannassa. Upseeriliitto on ajan hermoilla ja tarjoaa jäsenistölleen mahdollisuuden sähköautojen lataukseen myös Konttaisella. Konttaiselle rakennettiin kesän aikana kolme sähköautojen latauspistettä. Latauspisteet ovat isojen mökkien läheisyydessä yläpihalla. Lataus tapahtuu omatoimisesti eParking-sovelluksella.

Samoilla kaivuutöillä parannettiin mökkien 14 – 17 nettiyhteyksiä sekä tehtiin tulevaisuuden valokuidulle varauksia piha-alueella. Myös hälytys- ja valvontajärjestelmiä uusittiin nykyaikaisiksi.

Laskettelulippujen määrää lisättiin tulevalle lasketelukaudelle, nyt lippuja on saatavilla kolme mökkiä

kohden, kun aiemmin määrä oli kaksi kappaletta. Liput eivät kuitenkaan oletuksena kuulu majoitukseen, vaan ne on varattava ennakoon. Ylimääräiset lasketteluliput jaetaan yhä kysynnän mukaan tasan.

KEVÄTTALVEN ARVONTAVIIKOT

Kevätviikkojen 7–16 arvontaan ilmoittautuminen on lokakuussa, arvonta suoritetaan marraskuun alussa. Arvontaan ilmoittautuminen tapahtuu Lyyti-järjestelmän kautta, kuten viime vuonnakin.

Tarkemmat ohjeet ilmoittautumiseen selviävät jäsen-sivuilta. Olethan ajoissa liikenteessä, ettei ilmoittautumi-nen jää viimeiseen minuuttiin. Arvontaviikoilla vaihtopäi-vä on lauantai ja mökit vuokrataan koko viikoksi.

MÖKIN VARAAMINEN

Varauksen voit tehdä Upseeriliiton kotisivulla oleval-la varauslomakkeella tai suoraan Loma-Konttaiselta: asiakaspalvelu(at)loma-konttainen.fi tai 0400-393756 (arkisin ma – pe 10.00 – 15.00).

Mökin voi varata aikaisintaan 6 kk ennen aiottua majoittumista. Huom! Koko kuukautta varataan heti kuun ensimmäisestä arkipäivästä lähtien. Esimerkiksi 1.4. alkaa varaamismahdollisuus koko lokakuun osalta. Varauksen voi myös tehdä hyvinkin viime tipassa, edellyttäen vapaita mökkejä.

Varausjärjestelmä muuttuu lähiaikoina. Siitä tiedotetaan erikseen.

SURU-UUTINEN LOMA-KONTTAISELTA

Konttaisenrannan mökkien isännöintifirman Loma-Konttaisen kokoonpano on äkillisesti muuttunut.

Konttaisen mökeistä on pidetty huolta yli 20 vuotta Oikaraisen perheen voimin, sukupolvenvaihdon myötä toiminnan yhä jatkuessa. Syyskuun 18. päivän aamuna **Mikko Oikarainen** nukkui pois.

Mikko perusti perheyriksen puolisonsa Maijan kanssa vuonna 2000 ja hän oli toiminnassa mukana loppuun asti. Loma-Konttaisen toiminta jatkuu yhä perhepiirissä, minun ja puolisoni Teemun toimesta, veljeni Joelin ja Jounin sekä Jounin perheen toimesta. Myös Maija on mukana mahdollisuuksiensa mukaan edelleen.

Pidämme mökeistä yhtä hyvää huolta kuin Mikon eläessä!

TEKSTI JA KUVAT: PÄIVI VETELÄINEN

Lokakuussa ilmoittaudutaan hiihtoloma- ja kevätviikkojen mökkiarvontoihin

UPSEERILIITON VIERUMÄEN MÖKKIEN HIIHTOLOMAVIIKOILLE 8 JA 9 SEKÄ KONTTAISENRANNAN VIIKOILLE 7-16 ARVOTAAN MÖKKIEN VUOKRAAJAT. MAHDOLLISUUTEEN VUOKRATA MÖKKI EM. VIIKOLLE VOI ILMOITTAUTUA LOKAKUUN AIKANA. ILMOITTAUTUMISAIKA PÄÄTTY Y 31.10.2022 KLO 24.00.

Mökkivuokrausten arvontaan voi ilmoittautua yhdelle viikolle. Arvonta tehdään tiistaina 1.11.2022 ja arvonnassa voittaneille ilmoitetaan sähköpostitse viikoilla 44-45.

Vierumäen mökkien arvottavat ajankohdat ovat viikko 8 (17. - 24.2.2023) ja viikko 9 (24.2. - 3.3.2023).

Vaihtopäivä on perjantai.

Konttaisenrannassa arvottavat ajankohdat ovat viikot 7 - 16 ja vaihtopäivä on lauantai.

Mökkien arvontoihin ilmoittaudutaan sähköisillä ilmoittautumislinkeillä, jotka löytyvät Upseeriliiton kotisivuilta jäsenosiosta.

Vierumäen mökkien arvontalinkki: https://www.lyyti.in/Vierumaki_hiihtolomaviikot_arvonta

Konttaisenrannan mökkien arvontalinkki: https://www.lyyti.in/Konttaisen_kevatviikkojen_arvonta_1391

KONTTAISEN MÖKKIEN ARVONTA JA EDELLISEN VUODEN VOITTO

Konttaisella hiihtolomaviikoilla 8, 9 ja 10 on arvonnassa käytäntö, että edellisenä vuonna mökin saaneet ovat mukana arvonnassa toisella kierroksella. Tällä menettelyllä useampi jäsen saa mahdollisuuden päästä suosituilla viikoilla Konttaiselle.

Ilmoittaudu arvontaan heti, älä jätä viimeiseen päivään viimeiselle minuutille!

Kokouskutsuja

ILMAVOIMIEN LENTÄJÄYHDISTYS ILY RY:N SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN VUOSIKOKOUS (SYYSKOKOUS) PIDETÄÄN LAUANTAINA 26.11.2022 HOTELLI SEAPORTISSA TURUN SATAMASSA ALKAEN KELLO 15:00.

Kokouksessa käsitellään yhdistyksen sääntöjen 13 §:n mukaiset asiat.

Muut käsiteltäväksi esitettävät asiat on toimitettava yhdistyksen johtokunnalle kirjallisesti viimeistään seitsemän (7) päivää ennen kokousta.

Etäosallistuminen kokoukseen tullaan mahdollistamaan. Vuosikokoukseen osallistuvia tuetaan maksimissaan 50€ matkakorvauksella julkisen taksan mukaisesti. Kokouksen jälkeen ennakkoilmoittautuneille tarjotaan mahdollisuus lähteä 22h risteilylle Baltic Princess -laivalla. Kokoukseen on mahdollista osallistua ilman risteilylle lähtemistä. Risteilylle osallistuville tarjotaan majoittuminen A-luokan hytissä sisältäen joulubuffet-illallisen, aamiaisen sekä buffet-lounaan. Risteilyllä esiintyy Anssi Kela.

Kokoukseen osallistujia pyydetään ilmoittautumaan järjestelyiden mahdollistamiseksi viimeistään maanantaina 21.11.2022 Etäosallistujien pyydetään ilmoittautumaan viimeistään 25.11.2022. Risteilylle osallistuvien toivotaan ilmoittautuvan 3.10.2022 mennessä, jotta saisimme yleiskuvan osallistujien määrästä. Risteilylle on mahdollista ilmoittautua kuitenkin 28.10.2022 klo 16:00 asti.

Ilmoittautumiset syyskokoukseen ja risteilylle tulee lähettää **Tuisku Niemiselle** osoitteeseen tuisku.nieminen@hotmail.com. Viestiin tulee sisällyttää seuraavat tiedot, mikäli osallistuu risteilylle: nimi, syntymäaika, sekä mahdollinen hyttijakotoive ja Club One -numero.

Tervetuloa kuulemaan ja päättämään yhteisistä asioista!

Johtokunta

UPSEERILIITON KOUVOLAN OSASTON SÄÄNTÖMÄÄRÄINEN SYYSKOKOUS PIDETÄÄN KESKIVIKKONA 2.11.2022 KELLO 17.00 ALKAEN, PAIKKA AVOIN.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset (8§) asiat sekä Upseeriliitto Valkealan osaston esitys alueellisesta yhteisestä virkistysmatkasta Tallinnaan.

OSASTON KOKOUKSEN JÄLKEEN POHJOIS-KYMEN KADETTIPIIRIN KEVÄTKOKOUS KLO 17.30 ALKAEN.

Kokousten jälkeen tarjotaan päivällinen. Kokousjärjestelyjä varten ilmoittautumiset pyydetään sähköpostilla osoitteeseen kouvola@upseeriliitto.fi 25.10.2022 mennessä.

Kokous varaudutaan järjestämään myös etäyhteydellä. Kokouksen pitopaikka ja muut ohjeet tarkennetaan ilmoittautuneille.

Tervetuloa!

Johtokunnat

Osallistumalla oman osastosi kokoukseen pysyt tilanteen tasalla ja pääset vaikuttamaan Upseeriliiton toimintaan.

Katso kokousten ajankohdat kotisivuilta: Uutishuone - Tapahtumat - Osastot

Liittovaltuusto valitsee Upseeriliiton hallituksen 3.–4.11.2022

UPSEERILIITON HALLITUKSEN muodostaa

- liiton puheenjohtajan lisäksi
- kaksi varapuheenjohtajaa,
- kahdeksan hallituksen varsinaista jäsentä ja
- heidän varajäsenensä.

Liiton sääntöjen mukaan heidän toimikautensa on kaksi vuotta (PJ pois lukien). Vuosittain erovuorossa on toinen vapapuheenjohtaja sekä neljä varsinaista jäsentä varamiehineen. Toimikausien lukumäärää ei ole rajoitettu, erovuoroiset voivat asettua ehdolle uudelleen.

Ehdokkaaksi suositellaan asettumaan jo hyvissä ajoin ennen liittovaltuuston kokousta, mutta myös kokouksessa on mahdollista tehdä ehdotuksia ehdokkaista tai asettua itse ehdolle.

LIITTOVALTUUSTON VAKIINTUNUT KÄYTÄNTÖ on ollut valita meriupseereille, lentoupseereille, raja-upseereille ja valtakunnan eri alueita edustaville asiantuntijansa hallituksen jäseneksi tai varajäseneksi. Tämä käytäntö ei sido liittovaltuustoa.

Vaikka kaikille puolustushaaroille ja alueille on käytännön mukaan taattu edustus hallituksessa, ei valitun jäsenen tule hallituksessa ajaa valitsijoidensa ja "etupiirinsä" etua, vaan aina yhdistyksen kokonaisuutta.

SUOSITUKSENA ON myös ollut, että valittava on palveluksessa oleva upseeri. Yhdistyslaissa tai liiton säännöissä ei ole estettä evp-henkilön tai siviilin valitsemiseksi. Toimintamallina on kuitenkin ollut, että reserviin siirryttäessä myös toiminta liiton hallituksessa päättyy.

Mikäli virkatyöt tai oma elämäntilanne muuttuvat sellaiseksi, että työskentely hallituksessa ei enää tunnu mielekkäältä, niin hallituksen jäsen voi käytännössä erota milloin tahansa ilmoittamalla siitä muulle hallitukselle.

Jos olet kiinnostunut hallituspaikasta, ota yhteyttä liiton toimistoon ja asetu ehdolle. Lisätietoja saa kaikilta hallituksen jäseniltä sekä toimiston työntekijöiltä.

JOS OLET KIINNOSTUNUT TOIMIMAAN UPSEERILIITON KESKEISIMMISSÄ TEHTÄVISSÄ, ON SINUN PAIKKASI HALLITUKSESSA.

Syksyn viettoon Hertz-autolla

Hertz on Upseeriliiton yhteistyökumppani. Hyödynnä lyhytaikaisen autonvuokrauksen (1-29 vrk) jäsenetuhinnat.

Saat hyvän tarjouksen vuokra-autosta ilmoittamalla jäsennumerosi Hertz Varauspalveluun.

Varaukset:
Hertz Varauspalvelu, puh. 0200 11 22 33
(ma-pe klo 8.00 - 17.00, 0,99 EUR/min+pvm/mpm)

Lisätiedot www.upseeriliitto.fi

UPSEERILIITON YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

evl Ville Viita
viita@upseeriliitto.fi
044 501 0378

Varapuheenjohtajat

evl Markku Jämsä
jamsa@upseeriliitto.fi
0299 800

evl Janne Rautakorpi
rautakorpi@upseeriliitto.fi
0299 800

Edunvalvontapäällikkö

maj Mika Ylönen
yloinen@upseeriliitto.fi
050 362 2884

Neuvottelupäällikkö

komkapt Kari Nousiainen
nousiainen@upseeriliitto.fi
040 827 1747

Pääluottamusmiehet (PV)

maj Tero Pynnönen
pynnonen@upseeriliitto.fi
0299 500 780

maj Petri Soppi
soppi@upseeriliitto.fi
0299 500 781

RVL:n pääluottamusmies

kapt Aki Järvinen
jarvinen@upseeriliitto.fi
0295 421 491

Viestintäpäällikkö

Essi Lindqvist
lindqvist@upseeriliitto.fi
040 565 1835

Sotilasaikakauslehden toimitussihteeri

komkapt Marko Varama
varama@upseeriliitto.fi
040 844 8255

Hallintosihteeri

Erja Elopuro
elopuro@upseeriliitto.fi
040 537 1799

Liittosihteeri

Päivi Schroderus
schroderus@upseeriliitto.fi
050 338 8228

Toimisto

Laivastokatu 1 B,
toimisto@upseeriliitto.fi
00160 Helsinki

Upseeriliiton Konttaisenranta

Virkkulantie 30
93830 RUKATUNTURI

Asianajotoimisto Lindell Oy

Olli-Pekka Lindell
toimisto@asianajotoimisto-
lindell.fi
(02) 251 1004, 0400 826 078

Loma-Konttainen ky

Puh. arkisin
kello 10.00–15.00
0400 393 756
asiakaspalvelu@
loma-konttainen.fi

UPSEERILIITTO.FI

Yhteystiedot ajantasalle

Muista päivittää jäsenrekisteriin sähköposti-osoitteesi ja muut tietosi. Näin varmistat, että viestit ja jäsenkyselyt tavoittavat sinut.

Kiitokset kaikille jäsenkyselyyn vastanneille

Vastaaminen oli tärkeää, sillä kyselyn tulosten perusteella Upseeriliitto saa tietoonsa jäsenistön toiveet ja tarpeet.

Vastausten perusteella edunvalvonnan ja jäsenpalveluiden kehittämistä voidaan jatkaa jäsenistön osoittamaan suuntaan.

KENRAALI HANNES IGNATIUKSEN KADETTISÄÄTIÖ

palkitsee vuosittain kadettiupseereita, jotka ovat julkaisseet väitöskirjan tai muuta sotatieteellistä tutkimusta tai sotilasalaa käsittelevän teoksen. Hakemus ja teokset on jätettävä vuoden loppuun mennessä asiamiehelle Marko Varamalle. Yhteystiedot yllä. Katso myös: www.khik.fi

Pohjola Vakuutus

www.pohjolavakuutus.fi

*Upseeriliiton yhteistyökumppani
Silmäasema toivottaa
uudet asiakkaat tervetulleiksi!*

SILMÄASEMA

SOTILASAIKAKAUSLEHTI

2022 MEDIAKORTTI

Maamme johtavaa sotilasalan ammattilehteä julkaisee upseerien akavalainen ammattijärjestö, Upseeriliitto ry.

Puolustusvoimat suorittaa vuositasolla miljardihankintoja, joista päättävät suomalaiset upseerit ja valtionhallinnon virkamiehet. He lukevat Sotilasaikakauslehteä, sotilasalan johtavaa ammattilehteä.

Sotilasaikakauslehti käsittelee puolustusvoimien hankintoja, koulutusta, turvallisuuspolitiikkaa, strategiaa ja ajankohtaisia aiheita.

Varaamalla ilmoitustilaa varmistat yrityksesi näkymisen puolustusvoimien päättäjille.

Varmista näkyvyytesi
puolustusvoimien päättäjille

Posti Green

XD
SOLUTIONS

**YOUR PARTNER
IN COMPLEX
PROGRAMMES**

WWW.XDSOLUTIONS.FI

**DO YOU WANT TO
ENHANCE YOUR
COMPETITIVE EDGE?**

We manage and coordinate
your complex programmes,
ecosystems, and networks.
Get in touch and we will find
the right **solution** for you.